БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 180 (19.851). • 1987 йил 6 август, пайшанба • Баҳоси 3 тийин.

«Прогресс—31» учирилди

ТАСС ахбороти

«Мир» орбитал илмий-тадқиқот комплексининг келгусидаги иш программасига биноан 1987 йил 4 август куни Москва вақти билан 00 соат 44 минутда Совет Иттифоқида «Прогресс — 31» автомат юк кемаси учирилди.

Кемани учиришдан мақсад— одам бошқараётган «Мир» комплекси ичига сарфланадиган материаллар ва турли юкларни етказиб беришдан иборат.

«Прогресс — 31» кемаси параметрлари қуйидагича бўлган орбитага чиқарилди:

— Ер сатҳидан максимал олислиги — 269 километр;

— Ер сатҳидан минимал олислиги — 193 километр;

— Айланиш даври — 88,8 минут;

— Оғиши — 51,6 градус.

Телеметрик ахборот маълумотларига кўра, автомат юк кемасининг борт системалари нормал ишлаб турибди.

МУНОСИБ ВАКИЛЛАР

Матбуотда хабар қилинганидек, қрим татар миллатига мансуб гражданларнинг кўпдан-кўп истакларига биноан 31 июль куни Ўзбекистонда истиқомат қилувчи қрим татарларнинг муносиб вакилларидан иборат ишчи комиссияси тузилган эди. Комиссияга ўн бир киши киритилди. Ҳозирги вақтда республика партия ва совет органларига, оммавий ахборот воситаларига шу комиссиянинг аъзолари тўғрисида сўзлаб беришни илтимос қилиб, турли миллат меҳнаткашларидан хатлар келиб турибди.

Ишчи комиссиясига СССР Олий Советининг депутати, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси **Фикрет Сефершаев** бошчилик қилмоқда. У 1935 йилда Қрим область, Боқчасарой районидаги Утешель қишлоғида туғилган. 1947 йилдан буён Тошкент область, Чиноз районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозида ишлаб келмоқда. Шофёр, звено бошлиғи, бригадир, колхоз раисининг ўринбосари бўлиб ишлади, кейинги ўн беш йил мобайнида эса пахтачилик бригадасига раҳбарлик қиляпти. 1962 йилдан бери КПСС аъзоси.

Фикрет Сефершаев одамларга меҳрибонлиги, ишга давлат манфаатларини кўзлаб муносабатда бўлиши билан колхоз ва район аҳолисининг ҳурматига сазовор бўлди. Шу колхоз ва районнинг аҳолиси уни СССР Олий Советига депутат қилиб сайлади. Ўзбекистон Компартиясининг XXI съездида у Марказий Комитет аъзоси қилиб сайланди.

Жамоат ва ишлаб чиқариш фаолиятини Ильичевск қишлоқ хўжалик техникумида ўқиш билан муваффақиятли қўшиб олиб бормоқда. У ёнма-ён яшаётган ва ишлаётган кишиларнинг ҳаммаси уни меҳнаткаш, моҳир ташкилотчи, одамларга интилувчи, ҳамиша ёрдамга тайёр инсон, деб билишади. Халол, фидокорона меҳнати учун Меҳнат Қизил Байроқ ва «Ҳурмат Белгиси» орденлари билан мукофотланган.

Жемиле Куртумерова Бирсланова ишчи комиссиясининг секретари. У 1938 йилда Қрим область, Алушта районидаги Тувоқ қишлоғида туғилган. У Тошкент шаҳридаги Жданов номли артелга 1958 йилда келган ва ёш бухгалтер эди. Жемиле 1963 йилда Тошкент ... институтини тамомлади, инженер, бўлим бошлиғи бўлиб ишлади, ... Тошкент области ... район комитети маҳаллий саноат бошқармаси бошлиғининг ўринбосаридир.

У меҳнатдаги активлиги жамоат иши билан муваффақиятли қўшиб боради. Бошқанинг партия ташкилотининг секретари этиб сайлаган коммунист Бирсланова ... масъулиятни юксак даражада ҳис этиш, иш ... мунособатда бўлиш турмуш қоидасига айланиб қолган.

Ишчи комиссиясининг аъзоси **Якуб Мустафаев** — Улуғ Ватан урушининг катнашчиси. Унинг иш стажи қарийб ярим асрни ташкил этади. Ана шу йилларнинг ҳаммаси фидокорона, ҳалол меҳнат билан тўлиб-тошган. У ёшлигидаёқ техника билан боғланди. 1934 йилда Қрим областининг Фрайдорф районидаги тракторчилар курсини тамомлагандан кейин бошлади. Жиззах области, Жиззах районидаги «Коммунизм» колхозида тракторчи, бригадир, механик, устахона мудири, бош инженер, раис ўринбосари бўлиб ишлади. Пенсия ёшида бўлишига қарамай, «Коммунизм» совхози меҳнаткаш ремонт устахонасининг слесари бўлиб ишлашини давом эттирмоқда.

Коммунист Якуб Мустафаев — II даража Ватан уруши, Меҳнат Қизил Байроқ орденлари билан, «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор» ...

Фират Асанов ишчи комиссиянинг аъзосидир. Тошкент область, Ўрта Чирчиқ районидаги Тузбўлур посёлкасининг аҳолиси уни яхши билади. У 1928 йилда Қрим область, Балаклава районидаги Кучка қишлоғида туғилган. 1971 йилда Тошкент политехника институтини ...

Ишлаб чиқаришнинг моҳир ташкилотчиси, юқори малакали инженер, 1964 йилдан КПСС аъзоси Фират Асанов автомобиль ... хўжаликларида ... муваффақиятли меҳнат ... Ўрта Чирчиқ район Советига депутат қилиб сайланди ... ўринбосари лавозимига ...

Одамларга нисбатан меҳрибонлиги, ҳайрихоҳлиги, билимдонлиги билан у район аҳолисининг чуқур ҳурматига сазовор бўлди. Район партия комитетининг аъзоси ва район Советининг депутати, Тузбўлур посёлка Совети депутатлигига ... ва райони Советига ... ижроия комитети раиси этиб сайланди.

(ЎзТАГ).

М. С. Горбачев Жоаким Алберту Чиссано билан учрашди

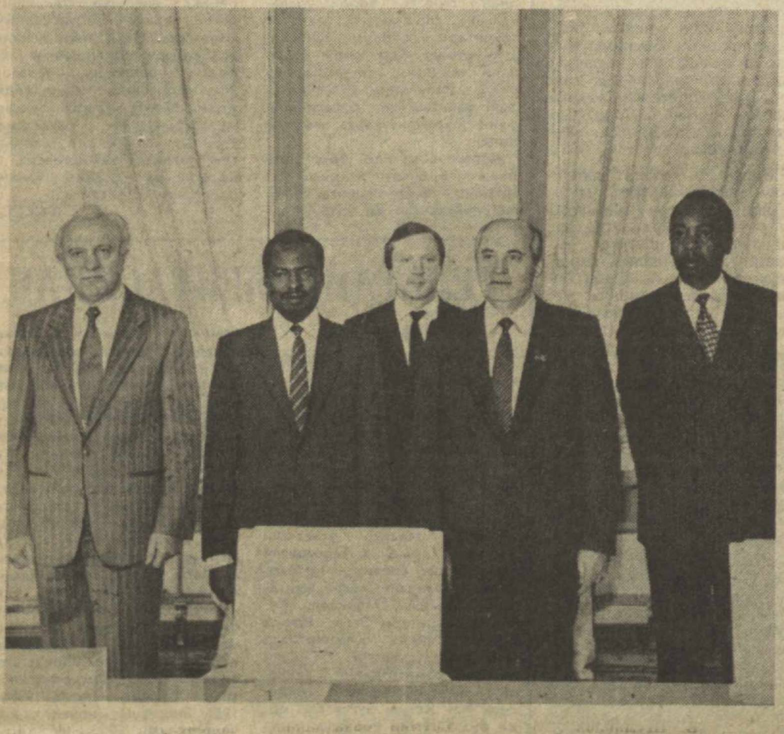

Суратда: учрашув пайти.

4 август куни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев расмий дўстлик визити билан Совет Иттифоқига келган ФРЕЛИМО партиясининг Раиси, Мозамбик Халқ Республикасининг Президенти Жоаким Алберту Чиссано билан учрашди.

Совет ва Мозамбик раҳбарлари шу учрашувда кеча Совет—Мозамбик музокараларининг ... бошланган ишни давом эттириб, турли соҳаларда ҳамкорлик қилиш масалаларини, шунингдек Африка жанубидаги можаролар вазиятининг умумий ... Мозамбикдаги ҳозирги аҳвол билан боғлиқ масалаларни муҳокама этдилар.

КПСС билан ФРЕЛИМО партияси ҳамкорлик қилишдан ва тажрибани баҳам кўришдан ўзаро манфаатдор эканликлари тўғрисида гапборди. ... ва кимё эҳтиёжлари ... партияларимиз ... М. С. Горбачев, ...

Ж. Чиссано мамлакатни ... ички ... ва ... оғир ...

касаллликларга қарши ... Африканинг жанубидаги ... давлатлар ... Совет Иттифоқи ... мамлакатлар ... Мозамбик Халқ Республикасининг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашга ... ва ... Иттифоқида ...

Эндиликда объектив ... Африкадаги кўшилмаган ... Мозамбик ... демократик ... Марказий Комитетининг ...

М. С. Горбачев Совет Иттифоқининг тажрибаси ...

ган иқтисодини қайта тиклаш ... Ленин ... Ғарбнинг Мозамбикка ... М. С. Горбачев Ж. Чиссано, Мозамбик раҳбарларига, ... бу давлат, ... Улуғ Октябрь ... 70 йиллиги ...

Учрашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, ФРЕЛИМО партияси Марказий Комитети секретари, МХР ташқи ишлар министри П. Мокумби қатнашдилар.

Учрашув самимий, ўртоқларча вазиятда ўтди.

* * *

Шу куни Ж. Чиссано, Мозамбик Халқ Республикасининг делегацияси В. И. Ленин Мавзолейини зиёрат қилиб, гулчамбар қўйдилар. Кремль девори ёнидаги Номаълум солдат қабрига ҳам гулчамбар қўйилди.

(ТАСС).

ВИЗИТ ДАВОМ ЭТМОҚДА

ФРЕЛИМО партиясининг Раиси, Мозамбик Халқ Республикасининг Президенти Ж. Чиссано 5 август куни Москвадан Киевга жўнаб кетди. У совет раҳбарлари таклифига биноан Мозамбик партия-давлат делегациясига бошчилик қилиб, расмий дўстлик визити билан мамлакатимизга келган.

Ж. Чиссано билан бирга ... делегация аъзолари мамлакат бўйлаб сафарга жўнаб кетдилар.

Жўнаб кетиш олдидан ... Кремль саройининг Георгий залида ФРЕЛИМО партияси Раиси, МХР Президентини ... кузатиш маросими бўлди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев Ж. Чиссано билан самимий хайрлашди.

* * *

Автомашиналар кортежи ... эскорти ҳамроҳлигида Кремлдан аэропортга йўл олди.

Аэродромда Ж. Чиссанони, делегациянинг аъзоларини КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари Л. Н. Зайков, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари П. Н. Демичев, КПСС Марказий Комитети секретари А. Ф. Добрынин, бошқа расмий кишилар кузатиб қўйдилар.

* * *

Шу куни Ж. Чиссано ва ... делегацияси Киевга келдилар.

(ТАСС).

УЛУҒ ОКТЯБРЬ ЮБИЛЕЙИ ШАРАФИГА

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР!

● Ҳозир ҳамма пайкаллардаги ғўзалар жадал ҳосил туга бошлади. Тўпланаётган ҳосилни янада кўпайтириш ва сақлаб қолиш сизларга боғлиқ. Ўсимлик парваришини намунали йўлга қўйиб, ҳамма майдонларда баракали хирмон яратайлик!

● Юқори ҳарорат туфайли ғўзалар намга ҳар қачонгидан кўпроқ эҳтиёж сезмоқда. Суғоришни оқилона ташкил этиб, ҳар бир туп ўсимликнинг об-ҳаётдан етарли баҳраманд бўлишига эришайлик!

● Машина терими — ишимиз унуми. Ғўзаларни машинабоп қилиб ўстириш, мавжуд агрегатлар ремонтини тез ва соз тугаллаш ҳозирги долзарб вазифадир.

● Далада ишлаётганларга қулай шароит яратиш шу куннинг муҳим вазифасидир.

Жиззах области Пахтакор районидаги Кичанов номли совхоз пахтакорлари юбилей йилида ҳосилдорликни 35 центнерга етказиш учун курашмоқдалар. Бунинг учун ҳар бир сувчи, механизатор ва ишчи ғайрат кўрсатиб меҳнат қилмоқда.

Суратларда: 1. Сувчи Анорбой Тожибоев. 2. Ғўза қатор ораларига ишлов бермоқда. 3. Механизатор Яхшибой Ғозиев бу йил 150 тонна пахта териш-га сўз берган.

А. Тўраев фотолари.

● *Сувчи минбари*

Имкониятларни ишга солиб

Бир вақтлар колхозимиз нафақат областда, балки республикада ҳам илғор хўжаликлар сафидан бири саналарди. Ҳар гектардан ўртача қирқ центнердан ҳосил етиштирган йилларимиз ҳам бўлган. Аммо кейинги даврда колхозда пахтачилик юксалиш ўрнига инқирозга юз ўгирди.

Назаримда бунинг бир неча сабаблари бор. Бу сабабларнинг бири раҳбарларнинг қўнимсизлиги бўлди. Мустафо Муҳаммадиев хўжалигимизга ўттиз йилдан зиёд бошчилик қилди. Унинг тадбиркорлик билан иш юритиши туфайли барча соҳалар бўйича ўсиш эришилди. Раисни пенсияга узатдик, ишимиз юришмай қолди. Ҳар икки-уч йилда раис алмашаверди. Бир раис эди хўжалик ҳаётини чуқур ўрганиб, ҳақиқий раҳбарлик ...

Колхоз бўйича ҳосилдорлик 19,6 центнерни ташкил қилди.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги нишонланадиган йилда Ватан олдидаги қарзимизни узиш учун эрта баҳордан ғайрат билан ишга киришганмиз. Бу йил илк бор барча майдонларда «Бухоро-6» навини экдик. СоюзНИХИ-нинг област тажриба станцияси олимлари томонидан яратилган бу нав шўрга чидамлилиги, нисбатан кам сув талаб қилиши, серҳосиллиги ва толасининг пишиқлиги туфайли областда тобора кенг тарқалмоқда.

Айни маҳалда ғўзани учинчи маротаба суғоришни бошлаб юбордик. ...

Суғоришни икки звенога бўлинган ҳолда неча-кундуз олиб бормоқдамиз. ...

Ҳозир ҳар гектарда 80 минггача зиёд кўчат бор. «Бухоро-6» нави учун бу етарли. ... ҳар гектардан 32 центнердан ҳосил териб топширишни учун ...

Бошқа соҳалардаги иши-

миз чакки эмас. Давлатга дон, шунингдек, сут топшириш йиллик планларини ошириб бажардик. ...

Меҳнатимиз унумли бўлиши учун ... Коллективимизда ... бригадаларнинг ... Бригадирларнинг тенг ярмида, ... «Янги турмуш» ...

Мана шунинг учун ҳам янгит-қизлар ...

Умуман колхозимиз раҳбарлари меҳнат кишиси, унинг эҳтиёжларини қондириш масаласи билан кўпроқ шуғулланишлари керак. ...

Н. БУРЖОҚОВ.

Бухоро районидаги «Янги турмуш» колхозининг сувчиси.

Э. А. Шеварднадзе Женевага жўнаб кетди

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе 5 август куни Москвадан Женевага жўнаб кетди. У Женевада қуролсизланиш бўйича конференцияда нутқ сўзлайди.

(ТАСС).

РЕСПУБЛИКА БИЛАН ТАНИШУВ

Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Болгария касаба союзлари марказий кенгашининг Раиси Петр Дюлгеров Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда.

Меҳмон Самарқанд ва Бухорога сафар қилиб, шу шаҳарларнинг меъморий ёдгорликларини ва янги қурилиш районларини кўздан кечирди, партия ва касаба союз ташкилотларининг раҳбарлари билан суҳбатлашди.

5 август куни П. Дюлгеров В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалида, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида бўлди, республика пойтахтининг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирди.

(ЎзТАГ).

Октябрь революцияси:

САВОЛЛАР ВА ЖАВОБЛАР

«Октябрь революцияси: саволлар ва жавоблар» китоби босмадан чиқди. Нашр муаллифлари — тарихчи олимлар ... тарихи ... китобхонлар баҳо бериб ... радиолар. Кенг китобхонлар оммаси ...

(ТАСС).

КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорлари—ҳаётга!

КОНКРЕТ ҲАРАКАТ—БОШ МЕЗОН

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТЛАРИ ПЛЕНУМЛАРИДАН

БУХОРО

Область партия комитети пленуми КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорлари асосида экономикага раҳбарликни тубдан қайта қуриш соҳасида область партия ташкилоти олдида турган вазифаларни ҳамда КПСС Марказий Комитетининг «Партияга қабул қилиш ва партия сафларини мустаҳкамлаш борасида Тошкент область партия ташкилотининг ишидаги жиддий камчиликлар тўғрисида»ги қарорини чуқур манфаатдорлик руҳида муҳокама қилар экан, конкрет ҳаракат қайта қуришнинг бош мезони эканлигини таъкидлади.

Обкомнинг биринчи секретари И. Жабборов қилган докладда раҳбарлар, коммунистларда область экономикасида мавжуд конкрет муаммоларни ҳал қилиш учун ишчанлик масъулият етишмаётганлиги қатъият билан таъкидланди. Тўғри, кейинги даврда экономикада рўй бераётган ўзгаришлар яққол намоён бўлмоқда. Ўтган йили саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиш суръатлари беш йилликнинг ўртача кўрсаткичидан бирмунча юқори бўлди. Капитал маблағлар ўтган беш йилликнинг шу давридагига нисбатан 17 миллион сўм кўп ўзлаштирилди. Уй-жойлар, мактаблар, болалар боғчалари қурилиши суръати ҳам дуруст. Биринчи ярим йилликда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ва реализация қилиш плани анча ошириб бажарилди. Чорвадорлар гўшт, сут ва тухум топшириш планларини муваффақиятли бажардилар. Буларнинг ҳаммаси область меҳнаткашларининг социал ва меҳнат активлиги ошганлигидан далолат беради.

Лекин область экономикасини янада ривожлантириш резерв ва имкониятларидан етарли фойдаланилмади. Докладчи ва музокарада қатнашган нотиқлар асосий эътиборни ишдаги камчилик ва нуқсонларга қаратдилар. Областда ҳар икки саноат корхонасидан бири шартнома мажбуриятини, ҳар тўрттасидан бири меҳнат унумдорлигини ўстириш бўйича топшириқни уддалай олмаяпти. Биринчи ярим йилликда асосий фондларни ишга тушириш, капитал маблағларни ўзлаштириш, социал-маданий объектларни ишга тушириш планлари барбод қилинди.

Баъзи партия комитетлари, жумладан Ромитан район партия комитети (биринчи секретари Ҳ. Эргашев) меҳнат коллективларида конкрет сиёсий иш олиб бориш ўрнига ҳамон хўжалик органлари вазифаларини бажараётир. Ўз ишини қайта қуришни истамаётган, бўшашувчанликни бошқа сабаблар билан оқлашга интилаётганларга нисбатан партия комитети принципиал позицияда бўлмаяпти. Райкомнинг иш услубида ҳамон танбеҳ бериш, мажлисбозлик давом этмоқда.

Бунинг оқибатида районда ижобий ўзгаришлар кўзга ташланмаяпти. Чорвачилик маҳсулотлари ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан камайди. Ҳар юз гектар экин майдонига нисбатан атиги 47 центнер гўшт, 231 центнер сут ишлаб чиқарилди. Пахтани машинада териш плани ўтган йили 14,5 процент бажарилди, холос. Пешку, Олот, Ғиждувон районлари, Бухоро шаҳар партия комитетлари фаолиятида ҳам ана шундай нуқсонлар мавжуд.

— Айрим раҳбарлар, — деди Вобкент район Калинин номли колхоз правлениесининг раиси М. Наврўзова, — қайта қуриш ишига қайси томондан ёндашишнинг фаҳмига етишмаяпти. Ваҳолонки, меҳнаткашларнинг социал-маиший шароитларини яхшилаш инсон омилини кучайтиришнинг муҳим шарти. Колхозимизда 9 та болалар боғчаси, 2 та клуб, 4 та кутубхона, 3 та фельдшерлик-акушерлик пункти, ҳаммом, новвойхона ва турмуш учун зарур бўлган бошқа муассасалар меҳнаткашлар хизматида. Уларнинг турмуш эҳтиёжларини қондириш учун барча қулайликларни яратганмиз. Кишиларга ғамхўрлик яхши натижа беряпти. Колхозда дон тайёрлаш биринчи ярим йиллик плани 278 процент, сут 129 процент, тухум 174 процент қилиб бажарилди. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 12 тонна кўп гўшт тайёрланди.

Тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг мотористкаси Х. Содиқова, корхона тўла хўжалик ҳисоби ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш шароитида ишлаш жараёнида юзага келган дастлабки сабоқлар тўғрисида гапирди. Биринчи ярим йилликда бирлашма иқтисодий рағбатлантириш фондига белгиланганидан 30 минг сўм кам маблағ тушди. Чунки 1,3 миллион сўмлик маҳсулот сифати пастлиги учун истеъмолчилар томонидан корхонага қайтариб юборилди. Лекин бунга фақат ишчиларни айблаш адолатдан бўлмас эди. Республика Моделлар уйи етказиб бераётган фасонлар истеъмолчи дидига мос эмас, эстетик кўриниши йўқ. Шартнома мажбуриятлари тузилиши пайтида маҳсулот етказиб бериш турлар бўйича ойма-ой бир тарзда белгиланмоқда. Натижада бир мавсумда зарур кийим-кечак иккинчи мавсумда савдо пештахталарида ётиб самара бермаяпти, корхонага қайтариб жўнатилмоқда.

Дарҳақиқат, тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида янгичасига ишлаш механизми ҳали тўла созланмаган. Оқибатда ишчилар кутган натижа бўлмаяпти. Трикотаж, пиллакашлик, мебелсозлик фабрикаларининг коллективлари улардан фарқли равишда янгичасига иш юритиш маромига тушиб олишди. Чунончи, трикотаж фабрикасида ярим йилда ички трикотаж ишлаб чиқариш 73 минг донага кўпайди, маҳсулот таннархи кескин даражада пасайди, иқтисодий рағбатлантириш фондлари 3,8 бараварга ўсди. Фабрика ишчилари корхона иқтисодий фаолияти нақадар яхшиланганини олаётган маошларида ҳис қилишди, янада кўп куч-ғайрат билан ишлай бошлашди.

Пленумда кун тартибидаги иккинчи масала ҳақида область партия комитетининг секретари А. Исоқов доклад қилди. Доклад юзасидан музокаралар бўлиб ўтди.

— Агар ҳар бир кишининг умум ишига қўшаётган ҳиссаси объектив баҳоланса, меҳнат коллективларида жадаллаштириш анча енгил кўчган бўлур эди, — деди «Амубухараканалстрой»нинг 3-қурилиш-монтаж бошқармаси экскаватор машинисти Г. Зубов. — Партия сафларини ишга содиқ, ўзгаришлар қилишга лаёқатли кишилар ҳисобига мустаҳкамлаш лозим. Бизда эса кўпинча партияга қабул пайтида кишининг хоҳиш-иродасидан кўра кўпроқ ёши, касби, жинсини ҳисобга олишади. Бундай расмиятчилик оқибатида кейинги уч йил мобайнида партия ташкилотимизда 25 киши КПСС сафларига қабул қилиниб, 6 киши турли салбий сабаблар билан унинг сафларидан чиқарилди. Буни нормал ҳол деб бўлмайди...

Афсуски, пленумда сўзга чиққан нотиқларнинг барчаси ҳам камчиликлар ҳақида рўй-рост гапиришмади. Айрим партия комитетлари секретарларининг нутқларида танқид ва ўз-ўзини танқид, талабчанлик руҳи бўлмади, ўткир масалаларни четлаб ўтиш, кўпроқ ижобий тенденциялар тўғрисида фикр юритишга интилиш сезилиб турди. Бу эса баъзи раҳбарлар фаолиятида дабдабабозлик, расмиятчилик аломатлари ҳамон йўқолмаганидан дарак беради.

Пленум бундай иллатларга қарши муросасиз кураш олиб бориш, раҳбарларда социалистик ишбилармонлик, ижодкорлик хислатларини зўр бериб шакллантириш лозимлигини уқтирди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети секретари В. А. Антонов нутқ сўзлади.

Муҳокама қилинган иккала масала юзасидан пленум тегишли қарорлар қабул қилди.

Н. НАИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЖИЗЗАХ

Пленум олдидан Пахтакор районидаги Кичанов номли совхоз партия комитети секретари А. Қўнишев билан суҳбатлашдик.

— Хўжаликлар фаолиятини қайта қуришни коллектив пудратисиз тасаввур этиб бўлмайди, — деди у. — Биз бунга ўз тажрибамизда амин бўлдик. Меҳнатнинг бу усули хўжалигимиз экономикасини, илгариги шуҳратини тиклашга ёрдам берди. Совхознинг оилавий пудрат асосида ишлаган бригадаларида меҳнат унумдорлиги айниқса салмоқли бўляпти, ҳосил сифати яхшиланди. Эндиликда ёппасига оилавий пудратга ўтиш чорасини кўряпмиз...

Бу йил совхозда хўжаликни бошқаришнинг цех системаси жорий этилган ва бу ўзини оқлаяпти. Партком секретарининг фикрича, бу усул экономикага партиявий раҳбарликни йўлга қўйишда ҳам, барча участкалардаги ишни назорат қилишда ҳам ижобий самара бераётир. Хўжалик экономикасини мустаҳкамлаш борасидаги изланишлардан кўзланган мақсад ҳам ана шунда. Муҳими, ижодий изланиб, ташаббус кўрсатиб меҳнат қилиш керак.

Пленумда ишчанлик, принципиаллик, танқид ва ўз-ўзини танқид руҳи яққол сезилиб турди. КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорлари асосида область партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида доклад қилган область партия комитетининг биринчи секретари И. С. Умаров ва музокарада қатнашган нотиқларнинг сўзларида экономикани бошқаришни тубдан қайта қуриш борасида партия ташкилотлари олдида турган вазифалар чуқур таҳлил этилар экан, партия ташкилотлари ва коммунистларнинг етакчилик, ташаббускорлик ролига алоҳида эътибор қаратилди.

Кейинги йилларда областда бригада ва оила пудратига ўтиш, бу услубда ишлаш жараёнини такомиллаштириш борасида бир қатор ибратли ишлар қилинди. Пленумда айни пайтда областдаги пахтачилик бригадаларининг 95 проценти, чорвачилик бригадаларининг 53 проценти шу услубга ўтганлиги қайд этилди. Лекин баъзи хўжаликларда бу прогрессив усулга номигагина ўтилган, холос. Аслида иш эскичасига давом этмоқда. Натижада дала ишлари сифати таъминланмаяпти. Кишиларда меҳнатга масъулият ҳисси етишмаяпти. Ҳосилдорлик паст, хўжаликларнинг давлатдан қарз бўлиб қолиш ҳоллари давом этмоқда. Мавжуд 118 колхоз ва совхоздан 54 таси ўтган йилни зарар билан якунлади. Жами кўрилган зарар 55 миллион сўмни ташкил этди. Жумладан, Арнасой районидаги Жуков номли совхоз 4,1 миллион, Тимошенко номли, Конев номли хўжаликлар 3 миллион сўм зарар кўрдилар. Зарбдор, Фориш, Зомин районларидаги иккита, Октябрь районидаги учта хўжалик ва Мирзачўл районидаги «Партия XXIV съезди» совхози давлатдан 1—2,5 миллион сўм қарздор бўлиб қолди.

Партия ташкилотлари асосий эътиборни пахтачиликка қаратиб, бошқа соҳаларни унутиб қўймоқдалар. Ана шу сабабли бир қатор хўжаликларда сигирлар сут маҳсулдорлиги ўртача 15 килограммга камайиб кетди. Дўстлик, Зомин, Бахмал, Пахтакор, Октябрь районларида ярим йиллик сут тайёрлаш планлари бажарилмади. Жами 470 тонна кам сут тайёрланди. 18 хўжалик эса пландагидан 980 тонна кам гўшт берди. Асосан Сайхон ва Ғаллаорол паррандачилик фабрикалари айби билан область давлатга тухум топшириш планини уддаламади.

Республика партия-хўжалик активи йиғилишида областдаги дала ишларининг аҳволи кескин танқид этилди. Ҳақиқатан ҳам кўпгина экинлар парваришида жиддий нуқсонларга йўл қўйилди. Ғалла ўрими асоссиз равишда 40—45 кунга чўзилиб кетди.

Экономикани бошқаришга ҳақиқий партиявий раҳбарлик зарур. Аммо Марказий Комитет Пленумида таъкидланганидек, партия, совет, хўжалик органлари фаолиятини қайта қуриш анча қийин кечмоқда. Областдаги айрим раҳбарлар учун қоғозбозлик, буйруқбозлик услуби ҳамон «қўл келяпти». Меҳнат кишилари, қуйи партия бўғинлари билан мулоқотда бўлиш эътибордан тушиб қолаётир. Баъзи партия комитетлари ҳалигача хўжалик ва совет ташкилотлари иши билан ўралашиб қолмоқдалар. Бу ҳол айниқса Арнасой район партия комитети (биринчи секретари Х. Худойбердиев) фаолиятига тааллуқлидир. Райком раҳбарликнинг партиявий-сиёсий таъсир кучидан жуда бўш фойдаланяпти. Ўз қарорларининг бажарилишини яхши назорат қилмаётир. Бундай нуқсонлар Зарбдор, Фориш район партия комитетлари фаолиятига ҳам хос. Район аҳолисига маданий-маиший шароит яратиш масалаларига эътибор йўқ. Кўпгина хўжаликларда ҳаёт деярли ўзгаришсиз давом этяпти.

Пленумда меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятлари билан ишлашда ҳамон эскича услубдан воз кечилмаётгани қаттиқ танқид қилинди. Зомин районидаги «Қизил чорвадор» совхозининг собиқ директори У. Маматқулов раҳбар бўлиб турган чоғида хизмат мавқеини суиистеъмол қилди, кўпгина бошқа камчиликларга йўл қўйди. Меҳнаткашларнинг бу ҳақдаги сигналларига маҳаллий партия, совет ташкилотлари етарли эътибор бермадилар. Фақат республика Халқ контроли комитети аралашганидан кейингина у вазифасидан четлаштирилди, қаттиқ партиявий жазо олди.

Область саноатида товар маҳсулотлари ишлаб чиқариш плани бажарилмади. Асосий кўрсаткичлар бўйича топшириқлар барбод берилган корхоналар сони 9 тага етди. Корхоналарда ишчи ва мутахассис кадрлар масаласи суст ҳал этилаётганлиги оқибатида ускуналар тунги сменаларда бекор туриб қолмоқда.

Пленум кун тартибига қўйилган иккинчи масала юзасидан сўзга чиққан нотиқлар ўзларининг ишни яхшилашга доир фикр-мулоҳазаларини билдирдилар. КПСС Марказий Комитетининг «Партияга қабул қилиш ва партия сафларини мустаҳкамлаш борасида Тошкент область партия ташкилоти ишидаги жиддий камчиликлар тўғрисида»ги қарорини бажариш юзасидан область партия ташкилоти олдидаги вазифалар ҳақида область партия комитетининг иккинчи секретари С. И. Стрижнев доклад қилди. Докладчи ва нотиқлар бошланғич партия ташкилотларида, шаҳар ва район партия комитетларида бу борада йўл қўйилаётган камчиликларни рўйирост очиб ташладилар. Партия сафига ҳали ўзини кўрсатолмаган, тасодифий кишиларнинг қабул қилинаётгани, тавсиянома бериш чоғида ошна-оғайнигарчилик, таниш-билишлик каби ярамас ҳоллар мавжудлиги аниқ мисоллар асосида кескин қораланди. Ғаллаорол районидаги «Октябрь 60 йиллиги» совхози партия комитети У. Ўраловни партия аъзолигига тавсия этганда уни камтар, масъулиятни ҳис этадиган шахс деб таърифлаган эди. Аммо кўп ўтмай у спиртли ичимлик ичиб автомашинани бошқаргани учун партия сафидан чиқарилди. «Промгражданстрой» трестига қарашли 96-механизациялашган кўчма колонна коммунистлари А. Савченкога ҳам энг муносиб шахс сифатида характеристика беришган эди. У эса тезда ўзининг ким эканлигини кўрсатди. Аъзолик бадалларини тўламай қўйди. Пахтакор районида эса партия сафига кирувчиларнинг анкета маълумотларига эътибор бермаслик фактлари мавжуд.

Арнасой районида ҳар тўртта бригаданинг бирида умуман коммунистлар йўқ. Фориш районидаги 70 дан зиёд мактабнинг бир қисмида бошланғич партия ташкилоти тузилмаган. Партия комитетлари меҳнаткашларнинг илғор вакилларини партия сафига қабул қилиш масаласини кўп йиллардан бери эътиборсиз қолдираётганлиги оқибатида шундай вазият вужудга келди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. С. Икромов нутқ сўзлади.

Пленум муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

Б. САТТОРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ХОРАЗМ

Эришилган натижалар таҳлили, қайта қуришнинг дастлабки қадамлари нимани кўрсатди? КПСС Марказий Комитети 1987 йил июнь Пленуми қарорларини амалга ошириш соҳасида область партия ташкилоти олдида турган вазифалар нималардан иборат? Область партия комитетининг биринчи секретари М. Мирқосимов докладида ва музокараларда ана шу саволларга батафсил жавоб беришга ҳаракат қилинди, асосий эътибор экономикани бошқаришни тубдан қайта қуришнинг етилган масалаларига қаратилди.

Илк қадамлар умидбахш. Область халқ хўжалигини интенсивлаш ва социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштиришда муайян ютуқлар қўлга киритилди. Саноатнинг ялпи маҳсулоти ва транспортнинг юк ташиш ҳажми анча ортиб, 1986 йилги, шунингдек, шу йилнинг биринчи ярми план-топшириқлари тўла ва ошириб адо этилди. Капитал маблағлар самарадорлиги ошди, ишлаб чиқариш объектлари ва турар-жойлар қурилиши бўйича ярим йиллик план бажарилиши таъминланди.

Ўсиш суръатлари бундан жадалроқ, натижалар салмоқлироқ бўлиши мумкин эди. Бир жойда депсиниш, имиллашлар суръатни секинлаштирди. Айрим корхоналарда ишлаб чиқариш мароми, технология интизоми бузилишига йўл қўйилди, хўжалик юритишнинг янги усуллари ва фан-техника тараққиётини жорий этиш режалари ўз вақтида амалга оширилмади. Шу йилнинг биринчи ярмида меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръати ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 93 процентни, ўртача ойлик иш ҳақининг ўсиши эса 102 процентни ташкил этди. Бундай шароитда тўла хўжалик ҳисобига ўтиш қийин, албатта. Кейинги бир ярим йил ичида корхоналарнинг тўртдан бир қисми кўп сменали иш режимига ўтказилган бўлса ҳам, тунги сменаларда мавжуд ускуналарнинг кўп қисми бекор туриб қолмоқда. Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига қарашли Урганч темир-бетон буюмлари заводида тунги сменада фақат 14 киши, Хива керамика заводида 11 киши ишлаётганлигини айтиш кифоя.

Корхона ва цехларни реконструкция қилиш, техникани янгилашда бепарволик, пайсалчилик ҳукм сурмоқда. Ипакчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Нефтеснабсбит» бошқармаси, «Средазтрансгаз» ишлаб чиқариш бирлашмаси раҳбарлари йилнинг биринчи ярмида ишлаб чиқаришни янгилашга ажратилган маблағ ўзлаштирилмай қолишига йўл қўйдилар. Хива гилам комбинатининг техника тараққиёти борасидаги ибратли ташаббуси хусусида кўп гапириляпти-ю, уни оммалаштиришга эътибор берилмаётир.

Корхоналарда давлат қабулига ўтишга тайёргарлик ишлари кейинга сурилмоқда. Область тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси, Хива гилам комбинати ва Ҳазорасп пахта заводини келгуси йилдан давлат қабулига ўтказиш кўзда тутилган. Бу корхоналарда янги шароитда ишлашга ҳар томонлама ҳозирлик кўриш планли равишда ва пухта олиб борилмаётир.

Капитал қурилиш— зарбдор соҳа. Силжиш, ўзгариш юз берган бўлса ҳам, муҳим объектларда суръат қониқарсиз. «Хорезмводстрой», «Совхозводстрой» трестларида, «Туямуюнгидрострой» қурилиш бошқармасида битта бўлинма ҳам хўжалик юритишнинг янги методларига ўтмаган. Объектларни ишга тушириш муддатлари чўзиб юборилмоқда. Урганчда бадиий-галантерия буюмлари фабрикаси қурила бошланганига ўн йилдан ошди, Янгибозор районидаги «Ўзбекистон» колхози клуби қурилиши тўққиз йилдан буён давом этмоқда. Шунга ўхшаш чала объектлар озмунча эмас.

Планлаштиришдаги чалкашликлар бартараф этилмаётганлиги аҳволни мураккаблаштириб, қўшимча қийинчиликларни вужудга келтираётир. Агросаноат комитети 1987 йилда гўшт комбинати қурилишини планлаштирган, пудратчи ташкилот — 167-қурилиш трести планига эса бу объект киритилмаган. Аҳолини ичимлик сув билан таъминлайдиган Туямўйин — Урганч сув қувурини, Дружба шаҳрида агрегат заводи филиалини тезроқ ишга тушириш чоралари кўрилмаётир. Кооператив усулда ва якка тартибда турар жой қурилишини кенгайтириш учун қатор етилган муаммоларни кечиктирмай ҳал этиш зарур.

Деҳқончиликда ва чорвачиликда ҳал этилмаган муаммолар талай. Монокультура етказган зарарнинг салбий таъсири сезилиб турибди. Умумий экин майдонининг 73 процентини, айрим районлар ва хўжаликларда 90 процентгача қисмини пахта эгаллаганлиги бошқа тармоқларнинг оқсашига, тупроқ таркиби бузилишига олиб келди. Деҳқончиликнинг шундай системаси яратилиши керакки, пахтачилик ҳам, бошқа тармоқлар ҳам комплекс ривожлансин. Аммо, бу соҳада сўз билан иш бирлиги таъминланмаётир.

Мураккаб вазият шошилинч чоралар кўриш зарурлигини тақозо қилмоқда. Тупроқнинг шўрланиши кучайиб бораётганлигига қарамай, мелиорация программаси жуда секинлик билан амалга оширилаётир. Ғўзанинг вилт касаллиги катта майдонларни қамраб олди, демак пахта-беда, пахта-шоли алмашлаб экишни тезроқ ўзлаштириш керак. Аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари, жумладан сабзавот, мева, картошка, полиз маҳсулотлари билан тўла таъминлаш учун областнинг ўзида барча имкониятлар мавжуд, улардан омилкорлик билан фойдаланиш вақти келди.

Музокараларда сўзга чиққан Урганч район партия комитетининг биринчи секретари М. Жуманиёзов, Шовот районидаги «СССР 60 йиллиги» совхозининг бригада бошлиғи Н. Собирова, ипакчилик бирлашмаси бош директори Б. Ёқубов, «Туямуюнгидрострой» қурилиш бирлашмаси бошлиғи И. Юсупов, Хива район партия комитетининг биринчи секретари М. Ли, область тикувчилик бирлашмаси ишчиси Ш. Бекжонова, 167-қурилиш тресги бошқарувчиси Р. Йўлдошев, Урганч шаҳар ижроия комитети раиси К. Саидов ва бошқалар экономика тараққиётини жадаллаштириш резервларини тўла ишга солиш, етилган проблемаларни ҳал этишда сансалорликка, консерватизм ва қоғозбозликка барҳам бериш; социал масалаларга, инсон омилини активлаштиришга эътиборни кучайтириш зарурлигини таъкидладилар.

Шундай бир мисол келтирилди: Урганч ёғ-мой комбинати ўз маҳсулотининг атиги бешдан бир қисмини область савдо тармоқларига етказиб беради. Шундай бир пайтда Фарғона, Тошкент ва Каттақўрғондан областга кўплаб маблағ сарфлаб, пахта мойи келтирилади. Республика Савдо министрлиги олдига бу масала қўйилган бўлса ҳам, ижобий ҳал бўлмаётир, исрофгарчилик, ортиқча харажатлар барҳам топмаётир.

Область меҳнаткашлари Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, ўз куч-ғайратларини юбилей йили ва ўн иккинчи беш йиллик марраларини эгаллашга қаратмоқдалар. Пленум қатнашчилари ибратли ташаббус ва тажрибалардан кўз юммаган ҳолда, ишларнинг аҳволини танқидий таҳлилдан ўтказдилар. Қолоқ корхоналар, тармоқлар мавжуд экан, хотиржамликка, бўшашувчанликка хотима бериб, ишда тез бурилиш ясаш лозим. Экинлар парвариши, ем-хашак тайёрлаш, йиғим-теримга, айниқса машина теримига ҳозирлик кўриш — кечиктириб бўлмайдиган вазифалардир.

Пленум КПСС Марказий Комитетининг «Партияга қабул қилиш ва партия сафларини мустаҳкамлаш борасида Тошкент область партия ташкилотининг ишидаги жиддий камчиликлар тўғрисида»ги қарорини бажаришда область партия ташкилотларининг вазифаларини муҳокама этди. Бу масала юзасидан область партия комитети секретари Э. Раҳмонов доклад қилди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бўлим мудири В. Сускин нутқ сўзлади.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими Л. А. Моисеев иштирок этди.

Пленум муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми совет органларида кўп йил самарали ишлаганлиги ва актив ижтимоий фаолияти учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми советлар ишлари масалалари бўлимининг референти ўртоқ Маматхон Тешабоевга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган юрист» фахрий унвони берди.

Дунё овози

АДРда янги кооперативлар ташкил қилинди

ҚОБУЛ. Кобулда ва мамлакатнинг турли вилоятларида 27 та матлубот, қишлоқ хўжалик ҳамда кустар-ҳунармандчилик кооперативлари ташкил этилди, деб хабар қилади Бахтар агентлиги. Ўз сафларида 8500 дан кўпроқ кишини бирлаштирган янги кооперативлар маҳаллий аҳолини зарур хизматлар ва моллар билан таъминлаш керак.

Хилма-хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, кундалик истеъмол моллари, шунингдек моҳир афғон ҳунармандларининг буюмлари бозор нархларига қараганда анча арзон нархларда 500 та кооператив магазинларда сотилмоқда.

Шу кунгача Афғонистонда жами 320 та кооператив ишлаб турибди. Сафларида 110000 аъзоси бўлган шу кооперативларнинг умумий жамғармаси 67 миллион афғонийдир.

(ТАСС).

Филиппиндаги вазиятга доир

МАНИЛА. Ўтган якшанба куни маҳаллий ҳокимият органлари департаментининг секретари Хайме Феррера ўлдирилгандан кейин Филиппин президенти Корасон Акино ҳукумат аъзоларини ва давлат муассасалари раҳбарларини қўриқлашни кучайтиришга буйруқ берди. Маланканьян саройининг матбуот секретари Теодоро Бенигно ҳукуматнинг бир қанча аъзолари кейинги вақтларда ўч олиш тўғрисидаги дўқ-пўписалар ёзилган хат олганликларини журналистларга маълум қилди.

Қуролли кучлар бош штабининг бошлиғи Фидель Рамоснинг фармойишига биноан, пойтахтда ва қўшни вилоятларда Х. Феррера қотилларини қўлга тушириш учун армия бўлинмалари жалб этилган.

Ҳукумат аъзоси ўлдирилганлиги муносабати билан қаҳр-ғазабларини изҳор этаётган кўпчилик сиёсий арбоблар ва жамоат ташкилотларининг фикрича, Филиппиндаги вазият беқарорлигича қолмоқда. Халқ партиясининг раҳбарлари Филиппинда қуролли можаролар, зўравонлик, терроризм чуқур илдиз отган бўлиб, уларга қарши муваффақиятли курашмоқ учун иқтисодий ва социал тенгсизликка, камбағаллик ва ишсизликка барҳам бериш кераклигини айтдилар.

(ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● БЕРЛИН

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев ўртача олислик ракеталари ва оператив-тактик ракеталар хусусида бундай қуролларни бутунлай тугатиш тўғрисидаги таклифи амалий қадам бўлиб, Женевадаги Совет—Америка музокараларининг боришига ижобий таъсир ўтказиши мумкин. Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Эгон Кренц билан Руминия Компартияси Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитетининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Ион Коман бугун бу ерда бўлиб ўтган учрашув чоғида шу ҳақда гапирдилар.

● МОНТЕВИДИО

Уругвай Компартияси Марказий Комитетининг 31 июль—1 август кунлари бу ерда бўлиб ўтган пленуми мамлакатдаги ички сиёсий вазиятни таҳлил этишга бағишланди. Пленумда УКП Марказий Комитетининг Бош секретари Родней Арисменди доклад қилди. Бугун тарқатилган информацион ахборотда айтилишича, пленум ҳарбий диктатура жиноятларининг айбдорлари бўлган кишиларини суд жавобгарлигидан халос этиш тўғрисидаги қонунни бекор қилиш мақсадида референдум ўтказиш тўғрисидаги талабномага имзо тўплашни туғаллашда коммунистларнинг иштироки тўғрисидаги масалага алоҳида эътибор берди.

● НЬЮ-ЙОРК

АҚШ конгрессининг «Эронконтрас» найрангини текшираётган махсус комиссиялари аъзолари бу найрангнинг муҳим жиҳатларидан бири Исроилнинг ҳақиқий ролини аниқлаш билан шуғулланишни истамаётганликларини очиқдан-очиқ намойиш қилмоқдалар.

«Бу масала жуда нозик тус олмоқда, — деб ёзади «Уолл-Стрит Жорнэл» газетаси.—Гап шундаки, Оқ уйнинг махфий операциялари барча тафсилотларини очиб ташлашни талаб қилаётган баъзи конгресс аъзолари айни пайтда Исроилнинг ўтакетган тарафдорлари бўлиб, сайлов кампанияларини ўтказиш учун улар исроилпараст тўдалардан пул олиб турадилар». Расмий маълумотларга қараганда, «Эронгейт»ни текшириш юзасидан сенат комиссиясининг раиси Дэниел Иноуэй 1984—1985 йилларда сионист корчалонлардан 50 минг долларга яқин пул олган. АҚШдаги исроилпараст сиёсий тўдалар икки йил ичида конгресс тергов комиссиялари 26 аъзосидан 16 кишининг сайловолди фондига ҳаммаси бўлиб 120 минг доллар пул ўтказганлар.

● ВАШИНГТОН

АҚШ аҳолисининг асосий кўпчилиги Пентагон бюджети қисқартирилишини ёқламоқда, деб хабар қилди «Вашингтон пост» газетаси. Президентлик лавозимига ўз номзодини кўрсатиш ниятида эканлигини эълон қилган демократик партиянинг барча сиёсий арбоблари, ҳатто республикачилардан кўпгина даъвогарлар ҳам ана шундай талабларни ўртага қўймоқдалар, деб таъкидлайди газета.

Газета ҳозирги маъмурият ҳокимият устига келган даврда Пентагоннинг бюджети «бор-йўғи» салкам 136 миллиард доллар бўлганлигини эслатади. Ҳозир эса маъмурият Пентагон бюджетини йилига салкам 300 миллиард долларга етказди.

Объективда — Никарагуа
Суратда: Сандиночилар халқ милицияси жангчиси.
АПН — ТАСС фотоси.

АҚШ билан ГФР ўртасида битим тузилди

ВАШИНГТОН. 4 август. (ТАСС). АҚШ мудофаа министри Каспар Уайнбергер ва ГФР мудофаа министри Манфред Вернер душанба куни Вашингтонда «РЭМ» ҳаво ҳужумидан мудофаа ракета системасини биргаликда ишлаб чиқиш тўғрисидаги битимни имзоладилар. Бу система жанговар кемаларда жойлаштирилади. АҚШ ва Ғарбий Германия ҳарбий-денгиз кучлари бир неча йил давомида ана шу системани ишлаб чиқдилар. Пентагоннинг матбуот ахборотида айтилишича, қуролнинг янги системаси кемаларга отиладиган қанотли ракеталарга қарши курашиш учун мўлжалланган.

• Фан — ишлаб чиқаришга

СУРХОН СУРИ

Ўтган йили Ю. Гагарин номли давлат наслчилик заводида бир-бирини инкор этувчи икки воқеанинг гувоҳи бўлишди. Қоракўлчилик бўйича IV Халқаро симпозиум (Будапешт шаҳри) уюштирган қоракўл териларининг фотосуратлари конкурсида совхоз ўзи селекция йўли билан етиштирган Сурхон сури ва Гагарин оқ терилар коллекцияси биринчи мукофот билан тақдирланди. Бу хўжалик қоракўлчилари меҳнатининг яна бир бор жаҳон миқёсида эътироф қилиниши эди.

Афсуски, иккинчиси ютуқ эмасди. Совхоз 1986 йили қоракўл тери, жун тайёрлаш планларини бажармади. Совхознинг халқаро конкурсларда мукофотга сазовор бўлган маҳсулотларини Бухоро қоракўл тери заводи турли эътирозлар билан харид нархларини пасайтириб (1981 йили совхоз ҳар бир терини 37 сўмдан сотганди. Ўтган йили бу нарх 33,9 сўмга тушди) қабул қилди. Ёки совхознинг ўзида сур деб баҳоланган икки ярим мингдан зиёдроқ терини Бухоро заводи тайёрловчилари рангли, яъни категорияси паст терилар сирасига қўшиб юборишди. Бунинг устига стандартга тўғри келмайдиган, насли мужмал териларнинг мавжудлиги дард устига чипқон бўлди.

Эътибор қилинг: биринчиси — нуфузи баланд мукофот. Иккинчиси совхознинг наслчилик соҳасидаги бугунги ишлари қониқарсиз эканлигини кўрсатувчи шаҳодат.

Дарвоқе, мавзу шу ҳақда.

Гапни яна мукофотдан, аниқроғи, халқаро кўрик-конкурсларда ҳамиша етакчи мукофотларга сазовор бўлиб келаётган, хўжаликка шуҳрат келтирган, ўзида камалакнинг етти хил рангини мужассамлаштирган қоракўл сур терининг тарихидан бошлаймиз.

Совхоз 1928 йили ташкил этилди. Орадан бир мунча вақт ўтиб, бу ерда селекция маркази ишлай бошлади. 1942 йилга келиб совхоз қоракўлчиликка ихтисослаштирилди. Аслида сур тери яратиш ишига худди шу даврдан бошлаб киришилди. Бутуниттифоқ чорвачилик институтининг илмий ходими Николай Гигинейшвили (эндиликда у қишлоқ хўжалик фанлари доктори. СССР Давлат мукофоти лауреати, қоракўлчилик фанининг етакчи билимдонларидан бири) чўпонларнинг ишини лабораториянинг деразаси оша кузатмади. Лозим бўлганда қўлига таёқ олиб суривнинг изидан эргашди. Маҳаллий халқ селекцияси ютуқларини ўрганди.

Изланишлар зое кетмади. Йўлбарс Шодмонов отаридан олабош қоракўл қўчқордан кўчирилган қирмизи қамбар совлиқдан терисининг ранги кўзни қамаштириб юборадиган сур қўзи туғилди. Бу сур терининг бронза, платина, қаҳрабо, антрацид, қум рангли навларини яратишдаги изланишларнинг дебочаси эди.

Шунингдек Н. Гигинейшвили совхознинг селекционерлари ва чўпонлари ҳамкорлигида кўк рангли қоракўл қўйларини тоғ архари билан чатиштирди. Шу йўл билан сифатли кўк тери берадиган қўзилардаги альбинодлик (яшашга уқувсизлик) хусусиятини 25 процентдан 5-10 процент қисқартиришга эришди. Айни пайтда у туғилган қўзининг альбинод эканлигини аниқлайдиган методни ишлаб чиқди. Хўжалик селекционерлари яратган Гагарин оқ қоракўл териси эса жаҳон бозорини лол қилиб қўйди.

Мукофотлар ҳам ютуқларга яраша бўлди. Сурхон сурига Лейпциг симпозиумининг (1976 йил) олтин медали тақилди. Совхознинг бир группа чорвадорлари СССР Давлат мукофотига сазовор бўлишди. Будапешт симпозиумининг мукофоти ҳам тасодифий эмас, балки бутун бир коллектив томонидан қилинган кўп йиллик изланишлар, кашфиётлар, ютуқларга берилган муносиб баҳо эди.

Хўш, шундай довруғи баланд хўжаликнинг шуҳратига соя туша бошлаганига нималар сабаб бўлмоқда? Нега энди кейинги йилларда эътирозлар кўпайиб қолмоқда? Буни СЖКнинг асорати деб изоҳлаб қўйиш ҳам мумкин. Тўғри, йигирма йилча муддат давомида қўлланиб келинган бу номақбул усул қоракўл териларнинг сифатини бузди. Сурхон сурининг чорак аср давомида тархи бузилмайди деган кафолоти бор эди. Шу кафолотга путур етди. СЖК барҳам топса-да, камчиликлар давом этяпти. Бунга сабаб нима?

— Қўйнинг қулоғига қистириб қўйиладиган ҳозирги сирға бизни селекция ҳисоб китобидан адаштириб қўймоқда, — дейди совхознинг бош селекциячи зоотехниги Хуррам Менгбоев. — Сирға ҳам баҳона бўптими, унинг наслчилик ишларига нима дахли бор деб ўйларсиз.

Витебскдаги зооветеринария ускуналари заводи 1977 йилда озгина миқдордаги металлни тежашни назарда тутиб, қўйнинг қулоғига тақиладиган сирғанинг ингичка турини ишлаб чиқара бошлади. Янгича сирғанинг халқалари бир-бирига жуда омонат илашади. Бир мунча вақтдан кейин ишқаланиш натижасида қўйнинг қулоғидан тушиб кетади.

— Эски турдаги сирғалар яхши эди, — дейди совхознинг бош чўпони Соатмурод Мўминов селекционернинг гапини маъқуллаб. — Қўзи туғилгандан то у чиқим бўлмагунча сирғасини алмаштирмасдик. Энди-чи? Ўтган кўчириш палласида ҳар учта совлиқнинг биттаси сирғасини йўқотиб қўйгани маълум бўлди. Қайтадан сирғалаб чиқдик. Тўл олиш даврига келиб қарасак — яна шу аҳвол. Сирға — қўйнинг исми-шарифи. Сирға йўқолдими — бас, унинг қайси қўчқордан, қайси совлиқдан кўпайганини билдирувчи ҳужжат ҳам йўқоладди, деяверинг. Ҳужжат бўлмаса, илм ҳам, тажриба ҳам йўқ, деган гапда. Менинг отарим қум рангли сур териларни етиштиришга ихтисослаштирилган. Фақат наслчилик ишларимизнинг маъқули камроқ. Чунки сирға қурғур панд беряпти.

—Сирғанинг ишкалини тегишли ўртоқларга айтяпмиз, — дейди Х. Менгбоев. — Лекин натижа йўқ. Менимча, бу муаммони ҳал этишга маҳаллий саноатимизнинг аралашуви лозимдир.

Совхознинг қоракўл тери тайёрлаш бўйича бош товаршуноси Тожи Мустафоев эса ҳозир хўжаликда етиштирилаётган терининг 10 процентини наслини, категориясини аниқлаб бўлмайдиган мужмал маҳсулот эканлигидан шикоят қилиб қолди. Мустафоевнинг бу шикояти бежиз эмас. Совхозда 250 нафардан кўпроқ чўпон ишлайди. Чўпонларнинг шахсий моллари асосан ҳисори қўйлар. Одатда шахсий қўйларини чўпонлар совхознинг отарларига қўшиб боқишади. Ҳар бир чўпоннинг ками билан 20 тадан қўйи борлигини ҳисобга оладиган бўлсак, қоракўл отарларга қўшиб боқилаётган ҳисори қўйлар 5000 бошдан ошиб кетади. Демак, совхознинг 50 минг қоракўл қўйига 5 минг ҳисори қўй аралаштириб қўйилган. Отарлардан насли мужмал қўзиларнинг туғилиши мана шундан.

Бош чўпон Мамат Жўраев бу мужмалликнинг сирини ҳаммадан илгарироқ англади. Бир неча йилдирки, у фақат қўйларни кўчириш палласида эмас, ҳамма вақт ўзининг шахсий ҳисори қўйларини совхознинг отаридан ажратиб боқмоқда. Бироқ Жўраевнинг бу ташаббусига унинг ҳамкасбларидан тортиб хўжаликнинг раҳбарлари ва мутахассислари бефарқ қараб келишаётгани кишини ажаблантиради.

Бунинг устига хўжаликнинг илмий-тадқиқот муассасалари билан ҳам алоқалари мақтагулик эмас.

— Николай Гигинейшвили қариди чоғи, яйловларимизга чиқмай қўйди. Совхозимизнинг собиқ директори Мирхолиқ Менглиевни айтмасак (Менглиев қишлоқ хўжалик фанлари кандидати), ҳузуримизга олимлар келмай қўйишган, — дейди кекса чўпон Холмурод Сафаров. — Бошқа чўпонларнинг ҳам олимлар ҳақидаги фикри мана шундай. Ваҳолонки суриштирсангиз, совхозга манман деган иккита илмий муассаса — Бутуниттифоқ Чорвачилик институти ҳамда Самарқанддаги Бутуниттифоқ қоракўлчилик институтининг илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси «ҳокимлик» қилишади. Совхоз директори Қурбон Йўлдошевнинг айтишича, Самарқанд қоракўлчилик институти кейинги беш йил мобайнида совхозни биронта қўлга илашадиган илмий ёки амалий тавсия билан қуроллантирмаган. Тўғри, институт совхозда амалга оширилаётган селекция ишлари тўғрисидаги маълумотларни жамлаб боради. Хўжаликнинг мутахассисларини тез-тез чақириб туради. Илмий ходимларини командировка билан совхозга жўнатади. Аҳён-аҳёнда ем беради. Москвадаги мутасадди бирлашма билан совхознинг олди-бердисига қоракўлчилик институти воситачилик қилади. Бироқ таъминотчилик, воситачилик, маълумотчилик ва яна аллақандай «чилик»лар ҳаммаси илмий муассасачилик билан эмас, хўжалик йўли билан ҳам битиб кетаверадиган ишлар эмасми? Бунақанги ўралашишдан кўра институт ўзининг номига ярашадиган юмушлар билан шуғуллангани маъқулроқ эмасми?

1986 йилда қоракўлчилик институти совхозимизга 50 тонна омихта ем ва 200 тонна шелуха берди, — дейди совхознинг бош зоотехниги Ҳамза Қорабоев. — Шунисидан ҳам хурсандмиз, албатта. Лекин институтни биз ун ёки омихта ем ишлаб чиқарадиган комбинат деб эмас, илмий муассаса деб биламиз. Илмий муассаса сифатида у бизга бундан юз баравар кўпроқ самара берадиган ишларни қилиб бериши мумкин эди.

Бизда, масалан 100 минг гектарга яқин яйлов бор. Улардан ҳамон эскича усулда фойдаланиб келмоқдамиз. Бундан икки-уч йил муқаддам институт яйловларимизни маданийлаштириш ишини бошлагандай бўлди. Бир мунча ерга изень экди. Сўнг йил қурғоқчил келди деган баҳона билан бу ишга қайтиб қарамай қўйди. Эшитишимизча, институт «Қарноб» совхози яйловларини тартибга солишда ибратли тадбирларни амалга оширган. Агар илмий ходимлар қунт қилишса, бу ишни бизда ҳам муваффақиятли йўлга қўйиб беришлари мумкин. Ахир, яйловларни яхшилашдек технологик жараён қоракўлчиликни, жумладан, наслчиликни яхшилашга ижобий таъсир кўрсатиши шубҳасиз-ку?

Областда совхозимизнинг бир неча қоракўлчилик хўжалиги бор. Турдош хўжаликлар биз етиштириб берган қўчқорлардан насл олиб, сифатли қоракўл териларни етиштиришлари керак. Агар институт ушбу хўжаликлар билан ҳамкорлигимиз устидан назоратни кучайтириб, якунларни вақтида таҳлил қилиб борса, бу соҳадаги жиддий нуқсонларнинг бартараф этилишига замин яратиларди. Хуллас, биз институтдан умумий ишга нафи тегадиган амалий технологик тавсиялар кутамиз.

Тожи Мустафоев кўп йиллардан буён совхозда бош товаршунос бўлиб ишлайди. Қоракўл терининг турли хилидан сараланган махсус коллекцияси бор. Коллекциясини фақат кўргазмаларда, семинарларда, катта йиғинларда намойиш қилиш учун сақлайди. Унинг нияти шундай: ҳар йили ўзи Бухоро қоракўл тери заводига элтадиган йигирма мингга яқин терининг (план бўйича совхоз бу йил давлатга 17 минг 300 та қоракўл тери топшириши керак) ҳаммаси шу коллекциядагидек сифатли, сараланган бўлса. Маҳсулот фақат юқори навга қабул қилинса-ю, тери топшираман деб олти ойлаб Бухоронинг йўлида сарсон бўлмаса. Қоракўл териларининг шуҳрати янада ошиб, совхознинг экономикаси мустаҳкамланса.

Эндиги гап чамаси, чўпонларнинг, совхоз мутахассислари ва раҳбарларининг, бирлашмалару институтларнинг шундай эзгу ниятни амалий жиҳатдан қўллаб-қувватлашларида.

О. УСАНОВ,
Сурхондарё область Қумқўрғон райони.

• Сизга қандай хизмат кўрсатишяпти?

Хизмат далада бўлса...

Ям-яшил пайкал ёнбошидаги бинога айни туш пайти етиб келдик. Бу ер Қашқадарё область Нишон районидаги К. Маркс номли совхознинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Ҳазратқулова бошлиқ қизлар бригадасининг дала шийпони. Шийпон саранжом-саришта, қизлар учун алоҳида дам олиш ва овқатланиш хоналари, қизил бурчак ташкил этилган. Унда газета ва журналларнинг янги сонлари тартиб билан териб қўйилган. «Марра-80 гектар ернинг ҳар гектаридан 31 центнердан «оқ олтин» ҳосили етиштиришдан иборат» деган сўзлар кўринарли жойга ёзилган. Шийпон рўпарасида анвойи гуллар чамандек очилиб ётибди. Қизлар ўйин-кулги, ҳазил-мутойиба қилиб дам олишарди.

— Маҳкам опа уч кундан бери қишлоққа борганлари йўқ эди, — дея гап бошлади Доногул Авазова. — Уйдан хабар олгани кетдилар. Ўтиринглар, нима бригадир бўлмаса кирмайсизлармми. Яхна чой, муздек қатиғимиз бор. Марҳамат...

Биз уни саволга тутдик.

— Ниҳолларни учинчи ишловдан чиқардик, — деди Доногул.

— Ҳамма ишимизку зўр-а, — дейишди қизлар, — лекин директор акамиз маъзур тутсалар бир гапни айтмоқчимиз. Иккинчи уйимизга айланган шундай ажойиб шийпонимизда кўчма кутубхона, сотувчисиз магазин йўқ. Районда автодўкон, дала меҳнаткашларига маиший хизмат кўрсатадиган машина бор, деб эшитамиз. Лекин биз уни кўрганимизча йўқ.

Қизларнинг гапларида жон бор эди. Ҳақли талабга хўжалик раҳбари С. Хўжақулов ҳам эътироз билдиролмай қолди. Чунки пахтакорларга маданий-маиший, савдо хизмати кўрсатиш бошқа бригадаларда ҳам ўз ҳолига ташлаб қўйилган.

Бу йил 80 гектар ерда деҳқончилик қилаётган Қ. Шохдоров бошлиқ бригада даласида тўртинчи комплекс ишлов бераётган моҳир механизатор Т. Ражабовнинг ибратли иши киши диққатини ўзига тортади. Аммо бригада дала шийпонида кўчма савдо дўкони ҳам, кутубхона ҳам йўқлиги кўнгилларни хижил қилади. Ҳатто, бир ҳафта, ўн кунда уларга кинофильм ҳам кўрсатилмайди.

Дала шийпони қўл учида ремонт қилинган. Бинонинг поли — шифтига бўёқ ҳам тегмаган. Раҳбарлар бўёқни ҳеч жойдан топишолмаётганини баҳона қилишади. Шийпоннинг бирор жойида социалистик мусобақа шартлари кўзга ташланмади. «Жанговар варақа» бундан бир ой илгари чиқарилган холос.

Хўжаликнинг тажрибали пахтакор М. Аҳмедов бошлиқ бригадасига қарашли 125 гектар ердаги ниҳол баравж ривожланмоқда. Ака-ука механизаторлар Холмурод ва Нормурод Ғойибовлар ўзлари бошқараётган агрегатлар ёрдамида кунига 14-16 гектар ердаги ниҳолларга сифатли ишлов бермоқдалар. Хушманзара жойдаги дала шийпони ишчиларнинг чинакам оромгоҳига айланган. Озодагина болалар боғчасида 15 нафар кичкинтойлар тарбияланмоқда. Бироқ шийпондаги сотувчисиз дўкон бўм-бўш. Бунинг устига аптечка ҳам йўқ. Бу йилги мавсумда автолавка ҳам, маиший хизмат ходимлари ҳам бирор марта қадам ранжида қилганлари йўқ. Совхоз партия комитети секретари Шохдор Қўзиев, директорнинг маданий ишлар бўйича ўринбосари Гулсара Ҳоллиева, район матлубот жамияти правлениесининг раиси Тўра Маматов ўртоқлар эса уларнинг кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари, янада унумли меҳнат қилишлари учун тегишли шароит яратиш ҳақида қайғурмаётирлар.

М. КАРОМОВ.

БОҒЛАР САХОВАТИ

Уйчи районидаги «ВЛКСМ 60 йиллиги» совхози боғбонлари областда биринчи бўлиб мева тайёрлаш планини бажардилар.

Бу йилги баҳор қир-адирлар бағрида жойлашган совхозларга қатор қийинчиликлар келтирди. Жала туфайли кўпчилик экинлар қайтадан экилди. Мевалар етилай деганда рўй берган бўрон ҳосилни яна пайҳон этди. Аммо совхоз ишчилари бу қийинчиликлардан тушкунликка тушмадилар. Куч-ғайратларини тўплаб, ишловни кучайтирдилар.

— Агар биз оилавий пудратга тўла ўтмаганимизда аҳволни ўнглаш қийин эди, — дейди совхоз директори Абдували Ўринов. — Моддий манфаатдорлик одамларни тадбиркорлик билан яхши ишлашга ундади. Масалан, Хожимирза Дадамирзаев бошлиқ бригадага қарашли Ҳафиза Мирзабаҳромова звеноси аъзолари мева топшириш планини икки баравар ошириб бажардилар. Йигитали Имонов звеноси планни уч ҳисса оширди.

Совхоз бўйича меваларни танлаб узиш яхши самара берди. Натижада ҳосилнинг исроф бўлишига йўл қўйилмади. Энг муҳими — маҳсулот сифати аъло бўлди. 220 тонна сарҳил ўрик, олма ва олхўри Умумиттифоқ фондига топширилди. 30 процент мева колхоз бозорларида сотилди. Бу хўжаликка 30 минг сўм соф фойда келтирди. Ҳали меваларнинг бир қисми узилганича йўқ. Шунинг учун ҳам совхоз коллективи Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига планга қўшимча яна 170 тонна мева сотиш мажбуриятини олди.

Ш. ХОЛМИРЗАЕВ.

• Ўлкамиз ноз-неъматлари

Андижон области. Хўжаобод районидаги «Октябрь 70 йиллиги» совхози боғбонлари янги ташкил этилган боғдан мўл ҳосил олмоқдалар. Улар венгер мутахассисларининг тажрибасини қўллаган ҳолда ҳосилни икки баравар кўпайтиришга эришдилар.

Суратларда: (чапда) маҳаллий ўғитлар билан тўлдирилган целлофан қопларда етиштирилган мевалардаги ҳосилни кўриб турибсиз. Ўнгда эса Наманган область Тўрақўрғон районидаги қуруқ мевалар махсус заводида тайёрланаётган маҳсулотлар акс этган. Завод ишчиси Ф. Турсунова тайёр маҳсулотларни намойиш этмоқда.

Р. АШУРОВ (ЎзТАГ) ва Ф. ҚУРБОНБОЕВ, В. ЛЕШЧЕНКО фотолари.

(ТАСС).

ГАЗЕТХОН: *танқид қилади, мулоҳаза юритади, истак билдиради*

Боғ боғдек бўлсин

Баракали меҳнатдан кейин ҳузур қилиб, ҳордиқ чиқаришга нима етсин. Афсуски, Қорақалпоғистон Автоном республикаси пойтахтида меҳнаткашлар бўш вақтини оқилона ташкил этиш, айниқса ёшларга қулай шароитлар яратишга эътиборсизлик қилинмоқда.

Нукусда «Ғалаба» маданият ва истироҳат боғи ягона дам олиш маскани ҳисобланади. Биз бу ерда бўлганимизда аттракцион ўйинлар, арғимчоқлар ва каруселлардан фойдаланиш учун навбатда турганларнинг кўплигидан ҳайратда қолдик.

—Пулимни майдалаб беринг, сизда танга топилмайдими, — деб ҳар кимга мурожаат этиб юрган болакайлар чуғур-чуғури кишига эриш туюларди.

— Бугун ҳам шу аҳвол, —дейди истироҳат боғининг катта инженери Б. Утегенов, —кассирга ҳайронмиз, пул майдалашга тангам йўқ, деб болаларни қайтаргани-қайтарган.

Кассир У. Калпекованинг ўз ишига бепарволиги, одамлар дам олишига лоқайдлиги истироҳат боғига келувчиларни ранжитаётгани кўриниб турибди.

— Боғимизнинг ҳозирги аҳволи шу кун талабига жавоб бермайди, — дейди мураккаб техникавий аттракционлар мудири М. Ерниёзов, — меҳнаткашларнинг мароқли ва мазмунли дам олишлари учун шарт-шароитлар етарли эмас. Аттракционларнинг аксарияти яроқсиз, ремонтталаб. Уларни созлаш, янги техника келтириш ҳақидаги гаплар кўпдан бери амалга ошмаяпти. Занжирли «Ветерок» каруселлари ҳамда арғимчоқлар ҳам фойдаланиб бўлмайдиган ҳолга келган.

400 ўринли яшил эстрада театрининг номигина бор, деса ҳам бўлади. Ёзги театрдан ҳам фойдаланилмаяпти. Кино установка йўқлигидан тематик ва илмий-оммабоп фильмлар намойиш қилишнинг иложи бўлмаяпти. Спорт майдончалари «хўжакўрсин»га текислаб қўйилган. Бу ерда ҳеч қандай тадбирлар амалга оширилмайди. Бу ернинг спорт анжомлари ва инвентарлари билан жиҳозланмагани ҳам шундан далолат.

Шаҳар ижроия комитети ободонлаштириш бошқармаси раҳбарлари эса истироҳат боғини тубдан яхшилаш юзасидан кўрсатма беришда қоғозбозликни ўрнига қўйишяпти. Шу ишга бевосита дахлдор мутасадди ҳисобланган шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари Анорхон Есенмуратованинг истироҳат боғидаги манзарани кўргани келганини ҳеч ким эслолмайди.

Боғда кўплаб дарахт кўчатлари ўтқазиш, гулзорлар барпо этиш, иқлимни мўътадиллаштириш воситаларидан фойдаланиш ҳам ўз ҳолига ташлаб қўйилган. «Еримиз шўр, ҳеч нарса кўкармайди, меҳнатимиз зое кетади» деган гаплар баҳонага айланган. Хиёбонлар электрлаштирилмаган, қоронғи. Шаҳар санэпидстанцияси ходимлари эътибор қилишмайди.

Нукусдаги маданият ва истироҳат боғида меҳнаткашлар дам олиши учун қулай шароитлар яратиш муаммоси неча йиллардан бери ҳал қилинмай, чўзиб келинмоқда. Бу борада маҳаллий ва республика газеталарида танқидий чиқишлар қилинганига қарамай, ҳеч қандай ўзгариш юз бермади. Истироҳат боғлари — саломатликни мустаҳкамлаш маскани ҳисобланади. Оммавий ҳордиқ гўшалари кўпчиликнинг севимли жойига айланиши керак.

Е. РАИМОВ.

Булар икир-чикир эмас

Бўстонлиқ район Товоқсой посёлкасидаги Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлигига қарашли пансионатда даволаниб, дам олаётганлар сони йил сайин ортиб бораётир.

Бизнингча, кексаларнинг янада мароқли дам олишлари учун бу ерда бир қатор қулайликлар яратиш мумкин. Чунончи, баъзан палов, димлама каби миллий таомларни кўнгил тусаб қолади. Ярим-бир килограмм гўштёғ учун биздан анча олис — Ғазалкент, Чирчиқ, баъзида Тошкентга боришга тўғри келади. Посёлкада гўшт дўкони очиш мумкин эмасми? Бу борада илгари ҳам тегишли ташкилотларга мурожаат қилинган-у натижа чиқмаган экан.

Қариялар учун чойхона фақат чойхўрлик қиладиган жой бўлмай, балки маданий дам оладиган жой ҳамдир. Пансионатдаги чойхона хусусида эса бундай деб бўлмайди. Пиёла-чойнаклар, кўрпачалар етишмайди. Таом тайёрланадиган ўчоқбоши ремонтталаб.

Дам олиш маскани юқори томони қаровсизлигига ажабланасан киши. Сув бўлса бор. Наҳотки шу ҳувиллаб ётган жойга сабзавот ёки полиз экинларини экиш мумкин бўлмаса? Ахир, маҳсулотларни бошқа жойдан ташиб келтиргандан кўра шу ернинг ўзида етиштирган маъқул эмасми?

Яна бир мулоҳаза. Ҳар куни кечқурун ўтказиладиган оммавий ўйинлар бир хиллиги билан зерикарли. Унда фақат гармончи қатнашади, пластинкалар қўйилади, холос. Концертлар кўрсатилмайди, маданият, санъат ходимлари билан учрашувлар ўтказилмайди. Бизнингча, бирон бир ташкилот бадиий ҳаваскорлик тўгарагини пансионатга бириктиб қўйилса айни муддао бўларди.

Биз ҳадемай уй-уйимизга қайтамиз. Истагимиз —биздан кейин бу ерда дам оладиганлар янада яхшироқ ҳордиқ чиқарсинлар.

Р. СУЛТОНОВ,
Ю. АЛИЕВ,
И. МАМАЖОНОВ,
Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, меҳнат ветеранлари.

Бонг урайлик

Фалакиётда жамият, табиат қонунлари мавжуд. Инсоният пайдо бўлгандан буён минглаб қонун-қоидаларни ўйлаб чиққан. Ҳаёт жараёнида унга тузатишлар, ўзгартиришлар киритган. Эскисини бузган, янгисини тузган. Хуллас, ўзи яшаб турган тузумга мослаштирган.

Табиат қонунлари эса тубдан фарқ қилади. У жамият қонунларига итоат этмайди. Унинг ўз сиру асрорлари бор.

Оддий бир мисол. Фасллар алмашинуви, ёғингарчиликлар, сайёралар ҳаракати, ер қимирлаши, довуллар бўлиши ва шунга ўхшаш талайгина планетамиздаги ўзгаришлар инсониятнинг олий фармонига мутлақо бўйсунмайди.

Асрлар ўтиши билан планетамизнинг иқлими, рельефи, жумладан, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси кескин ўзгарди. Демак, Орол денгизи ҳам шундай ўзгаришларга дучор бўлмоқда.

Орол денгизини сақлаб қолиш борасида ўттиз йил илгари бонг урилганда эди, эҳтимол бироз бўлсада, олдини олган бўлармидик. Шунинг учун ҳам ўз вақтида бонг ура билиш керак.

И. ВАЛИШИН,
Андижон области.

«Совет Ўзбекистони» материаллари изидан

«АЛЛО, ЖИЗЗАХМИ БУ?»

Газетанинг шу йил 31 май сонида босилган юқоридаги сарлавҳали мақолада Жиззах районидаги «Москва» колхози қишлоқларида телефон ёмон ишлаётганлиги, район алоқа тармоғи масъул ходимлари бу борадаги муаммоларни ҳал этиш ўрнига баҳона ахтараётганлиги танқид қилинган эди.

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТЬ АЛОҚА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ-ТЕХНИКА БОШҚАРМАСИдан олинган расмий жавобда таъкидланишича мақола тўғри, деб тан олинди.

Район алоқа тармоғи раҳбарлари Жиззах районида қурилиб тугалланган алоқа объектларини алоқа органлари балансига ўтказишда принципиаллик ва қатъиятлилик кўрсатмаганлар. Оқибатда колхоз ва совхозларда алоқа воситалари учун хизмат кўрсатиш штати йўқлиги туфайли бу объектларга аста-секин зарар етмоқда. Колхоз ва совхозлар раҳбарлари эса бир неча йиллардан буён телефон алоқаси иншоотлари ва радиолаштиришни жорий ҳамда капитал ремонтдан чиқариш учун маблағ, моддий-техника ресурслари ажратмаётир.

Жиззах областида, шу жумладан, Жиззах районида телефон алоқаси ва радиолаштириш ишларини яхшилаш мақсадида Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги, область агросаноат комитети, «Главсредазирсовхозстрой» ва область алоқа ишлаб чиқариш-техника бошқармаси ўртасида алоқа воситаларини тиклаш юзасидан тадбирлар плани тасдиқланди. Область бошқармаси «Плодопитомник» совхозининг телефон станциясини капитал ремонтдан чиқарди. Шунингдек, Дзержинский номли совхоз ва Навоий номли колхоз телефон алоқаси капитал ремонт қилиняпти. Бироқ, моддий-техника ресурсларининг етарли эмаслиги ва область агросаноат комитети ўз мажбуриятларини бажармаётганлиги туфайли Жиззах район алоқа воситаларини тиклаш бўйича тадбирлар планининг бажарилиши суст бормоқда.

Куябоши, Гандумтош ва Янгиобод участкаларидаги ҳамда «Москва» колхозидаги муассасалар, ташкилотлар ва кўп сонли аҳоли илтимосларини қондириш мақсадида область бошқармаси телефонлаштиришнинг моддий-техника ресурсларини қидириб, тадбирлар планини тасдиқлади.

Алоқа воситалари ишларига етарли раҳбарликни ва назоратни таъминламаганликлари учун Жиззах район алоқа тармоғи бошлиғи К. Мустафоев ва унинг ўринбосари М. Мақсумов лавозимларидан бўшатилдилар.

АГАР ИШДА ЁНМАСАНГ...

ИЛМИЙ ОЧЕРК

Ҳабиба Зуфаровна диссертациянинг икки нусхасини кўтариб профессор ҳузурига ошиқди. Аввалги гал профессорнинг қовоғидан қор ёққан, машинкада ихлос билан кўчирилган, айрим саҳифаларига схемалар чизилган илмий ишни ижирғаниброқ қўлга олган, ўқиб-ўқимай ундан-бундан қийиқ топиб қайтариб юборганди. Ҳабиба Зуфаровна тили ўчидаги сўзни айтиб юбормоқчи бўлди-ю, истиҳола қилди: ҳар қалай фан доктори, профессор. Ўшанда тилига эрк бермагани яхши бўлган экан. Мана яна шу профессорга рўпара бўляпти.

Хонанинг тўридаги креслода хаёлга толганча ўтирган профессор эшикнинг очилганига парво қилмади, қайрилиб ҳам қўймади. Ҳабиба Зуфаровна дадил юриб профессор рўпарасида тўхтади. Профессор бурни устига қўндирилган кўзойнагини олиб ҳайрат билан тикилди, яхши кўра олмаётгандай дастрўмоли билан ойнасини артди, яна бурни устига қўндирди.

— Ҳа-а, Икромова, сизмисиз, келинг...

— Диссертацияни қайта кўриб чиқдим. Тўлдирдим, деярли сиз айтгандай...

Профессор ўрнидан қўзғолиб, ўрнашиброқ ўтирди, сўнг тош ушлагандай илмий ишни вазмин қўлга олди, эриниб, эснаб у ёқ-бу ёғига кўз югуртирди. Ҳаво етмаётгандай диссертацияни стол устига ташлади.

— Айтмадимми сизга, бундан иш чиқмайди.

— Нега чиқмас экан, ахир бу янгилик...

— Янгилик эмиш... Ростини айтайми? Бир арава қоғоз бу! Нима қиласиз бўш аравани у ёқдан бу ёққа ғилдиратиб...

Ҳ. Икромова олимнинг кинояли гапларини эшитиб ўзини йўқотиб қўйиши мумкин эди. Лекин у ўз ишининг қадрини билади, бу оддий қоғозлар не-не машаққат, не-не изланиш билан қораланган. Ҳар бир схемада тинимсиз ўтган тун ва кунларнинг сарҳисоби турибди. Ахир бу илмий иш ҳозиргина ўйлаб-ўйламай айтилган араванинг ёғланмаган гупчаги ҳам эмас, қолаверса бир тўп қоғоз дейишликнинг ўзи гуноҳ!

— Сиз, сиз... кўролмаяпсиз...

— Бир иш чиқара олишингизни кўрамиз. Ўшанда гаплашаман сиз билан.

— Қўлингиздан келса осмонни ташлаб юборинг.

— Мен бор эканман ёқлаб бўпсиз.

Ҳабиба Зуфаровна эшикни ёпиб ташқарига чиқди. Мусаффо ҳаво гуп этиб урилди. Бу худди кўнгли тор одамларнинг феълидан асрасин демоқчидай эди. У илмий ишини қўлтиқлаганча борар-кан, кечаги кунлари кўз олдидан бир-бир ўта бошлади.

...Ўшанда 1961 йил эди. Тошкент давлат университети физика факультетининг радиоэлектроника мутахассислиги бўйича йўлланма олган Ҳабиба Математика илмий-тадқиқот институтининг ҳисоблаш марказига ишга келди. Кечаги студент эн[illegible] Худди шу кунлари Қозондаги заводлардан бирида практика ўташга ёшлар юборилди. Улар сафида Ҳабиба ҳам бор эди. У заводда беш ой ишлаб ҳисоблаш машинасини ўрганди.

Ҳабиба Зуфаровнанинг иккинчи фарзанди Моҳиржон анчагина нозик бўлиб ўсди. Касалликка кўп чалинар, эр-хотин касалхонама-касалхона чопар, бир врач у деса, буниси бошқа фикрни айтарди. Худди шу кезлари «Мана шу масалани машина ёрдамида ечса бўлмайдими» деган ўй хаёлига келди ва бундан хурсанд бўлиб кетди. Рост-да! Ҳозир ҳамма иш машина зиммасига юкланяпти-ку! Ҳабиба Зуфаровна 30-йилларда чоп этилган А. Л. Чижевскийнинг китобини бош кўтармай ўқиб чиқди. Бу китоб унга йўл-йўриқчи ва маслаҳатгўй бўлиб қолди. А. Л. Чижевский эпидемик касалликлар ва уларга хос даврийлик сабабларини ўрганганди.

Юқумли касалликларнинг қайталанишидаги даврийлик билан Қуёш активлиги ўртасида боғланиш бор деган фарази Ҳабибани ўйлатиб қўйди. Ҳақиқатан А. Л. Чижевский ўлат, вабо, қайталама тиф, бўғма сингари кенг тарқаладиган эпидемик касалликларни ўрганиб, уларнинг бошланиши, ривожланиши ва тугаши Қуёш активлигининг ўзгаришига мос келишини аниқлаган ҳамда математик формулалар ёрдамида эпидемия моделини тузганди. У бўғма касаллигининг қайталаниши ўн бир йиллик даврга эгалигини исботлади, ҳатто 1883—1907 йилларда Россиянинг Европа қисмида қайталама тиф касаллиги кенг тарқалгани ҳам Қуёш ўз активлигига боғлиқлигини математик жиҳатдан асослаб берди.

Интилиш илм даргоҳига томир ёйдирди. Ҳабиба электрон-ҳисоблаш машиналарида ишлаш билан бирга илмга ҳам меҳр қўйди. Машҳур олим В. И. Иоффенинг 30-40 йилларда Ленинград шаҳрида қизилча касаллигининг тарқалиши билан Қуёш активлиги ўртасидаги алоқадорлигини, П. С. Руддернинг эса менингитнинг бир тури билан касалланиш ҳодисаси ҳам Қуёш активлигининг даврийлигига боғлиқ эканлиги ҳақидаги хулосаларини тушуниб етди.

У тушуниб етди! Демак, ер юзида юқумли касалликларнинг кенг тарқалишида иқлим, Қуёш активлиги, об-ҳаво, фасллар муҳим ўрин тутади. Мана шу муаммони электрон-ҳисоблаш машиналари зиммасига юклаш мумкинми?

Ҳабиба Зуфаровна хаёлидаги ўйларни жамлаб «Кибер[illegible] академик Восил Кобу-лов ҳузурига кирди. Академик изланувчан инженернинг таклифидан хурсанд бўлди.

— Худди шу мавзуда илмий иш олиб боринг, — деди.

«Эпидемик касалликларни математик моделлаштириш». Ҳабиба Зуфаровна шу сўзларни ёзди-ю, узоқ ўйлади. Москвалик олимлар грипп эпидемиясининг қонуниятларини очиб берувчи эпиддинамика назариясини яратдилар. Шу назарияга мувофиқ, эпидемия-моддий нуқтанинг (беморнинг ҳаракати, деб фараз қилинади ва эпидемиянинг математик модели ана шу нуқтанинг ҳаракат қонунига мос келади. Шу моделга асосланиб қайси жойда грипп пайдо бўлиши ва бошқа жойларга қачон етиб боришини олдиндан айтиб бера олади. Ҳабиба эса бошқа йўлдан борди. Унингча, эпидемик касалликлар мураккаб кибернетик система деб фараз қилинди ҳамда бу системани вужудга келтирувчи ва идора қилувчи омилларни ҳар томонлама ўрганди. Шу асосда эпидемиянинг математик моделини тузиб чиқди. Математик модель орқали электрон-ҳисоблаш машиналарида турли экспериментал эпидемиялар ҳосил қилинди. Бунинг учун махсус алгоритм яратди ва уни баҳолаш учун шартли сонлар билан ифодалади. «Маълумот ўлчови» катталиклари асосида эпидемияга таъсир қиладиган асосий омилларни ажратиб олди. Худди шу омилларга таянган ҳолда эпидемиянинг математик моделини яратди. Унинг илмий изланишларидан завқланган СССР Медицина фанлари академиясининг академиги В. Д. Беляков ва медицина фанлари доктори, профессор Н. М. Мажидов «Ҳабиба Зуфаровнани XX аср табиёт кибернетикасининг пионери» деб аташди.

Бу билан Ҳабиба Зуфаровна иккинчи соҳа — медицина сирларини ҳам ўрганишга киришди. Бўш пайтларида касалхонада бўлар, беморларнинг дардига малҳам топиш йўлларини қидирарди.

1970 йили кандидатлик ишини ҳимоя қилгач, моделлаштиришга дадил киришди. Хўш, электрон-ҳисоблаш машинаси касаллик тарқалишини олдиндан айтиб бера оляптими? «Кибернетика» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси ходимлари Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бўлими ва шаҳар санитария-эпидемиология станцияси билан ҳамкорлик қила бошлашди. 1971 йилдан бошлаб грипп, тумов, шамоллаш сингари касалликларнинг олдини олиш мақса-[illegible] машиналари бу касаллик бўйича ҳар куни шаҳарда қанча одам касалланиши мумкинлиги ва бу эпидемиянинг энг кучайган палласи қачон бўлишини олдиндан айтиб беради.

Маълумки, академик Г. И. Марчук жаҳонда биринчи бўлиб иммунитетнинг математик моделини яратди. Академик Р. В. Петров ана шу математик модель орқали вирусли юқумли касалликнинг асл моҳиятини тўла очиб берганлигини таъкидлади. Улар изидан борган Ҳабиба Зуфаровна бемор қандай хасталик билан оғриганини аниқлаш масаласини ҳам машина зиммасига қўйди. Аввало врачлар консилиуми натижаларини кўздан кечирди. Бунда қирқ уч процент хатоликка йўл қўйиларкан. Бу иш алгоритмик консилиумга қўйилса-чи? Ҳабиба Зуфаровна шу мақсадда ўнлаб машғулот ўтказди ва ниҳоят топди. Алгоритмик консилиум билан қуролланган шифокор эса тўқсон фойиз аниқлик билан диагноз қўя оларкан.

1979 йили Ҳабиба Зуфаровна иш якунлари ҳақида СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, профессор Ю. И. Журавлевга сўзлаб берди.

— Кўп иш қилиб қўйибсиз. Докторлик ишингизни расмийлаштирганмисиз?

— Йўқ.

— Ишингизни давом эттиринг.

Биргина шу сўз Ҳабиба Зуфаровнага далда бўлди. Иш якунларини бирма-бир тартибга келтирди. Докторлик ишини ҳимоя қилишга ҳозирлик кўра бошлади. Лекин худди шу маҳалда ёнма-ён ишлаётган профессор қаршилик билдирди. Унинг «Диссертация — бир арава қоғоздан иборат» деган гапи қаттиқ таъсир қилди-ю, Москвага йўл олди. Г. И. Марчук билан учрашди.

— Математик моделлаштириш дедингизми? — илиқ қарши олди академик. — Яхши иш бошлабсиз. Диссертациянгизни шу ерда қолдиринг. Уч кунда ўқиб бераман.

— Раҳмат, Гурий Иванович.

— Шу кунларда Москвада медицинада математик моделлаштириш халқаро конференцияси бўлади. Тайёргарлик кўринг, сўзга чиқасиз.

Илм даргоҳига илм билан кирган одамнинг сўзи эди бу! Кўз олдида ўша қовоғидан қор ёғилган профессор кўринди. Қани, дунёга машҳур Гурий Ивановичнинг мана шу сўзларини тингласа! Йўқ, Марчук ёнига киришни хаёлига ҳам келтира олмайди у. Машҳур кишиларнинг бағри кенг ва саховатлидир. Мана шу саховат етишмайди айрим олимларда.

Ҳабиба Зуфаровнанинг илмий иши ҳақида Москва, Ленинград, Новосибирск, Киевдаги йирик мутахассислар шу ерда ҳимоя қилиш, иложи бўлса ёрдам бериш зарурлигини айтишди. Лекин Ҳабиба Зуфаровна айни Тошкентда, айрим олимлар юзини терс ўгирган жойда ҳимоя қилишни истарди. 1982 йилнинг октябрида у Тошкентда ҳимоя қилган докторлик ишини Москва, Киев, Новосибирск, Ленинграддан келган олимлар юксак баҳоладилар. Техник кибернетика асосчиларидан профессор А. И. Китов ва А. М. Петровскийлар, Иттифоқимизда тиббиёт кибернетикасига илк қадам қўйган олимлардан М. Л. Биховский ва И. Б. Погожевлар Ҳабибанинг илмий ишлари натижасига аъло баҳо бердилар: ўзбек олимаси ўз изланишлари билан математика ва медицинага кўприк солди. Дарҳақиқат, у Иттифоқда медицина ва биология системасини бошқаришда биринчи аёл-фан доктори эди!

Биринчи бўлиш осон, ҳам қийин. У докторлик ишини ҳимоя қилгач, қадрдон профессори ҳузурига кирди.

— Бир арава қоғозимиз иш берди, домла.

Профессор афтини бужмайтирди.

— Барибир мен қаршиман. Ёзадиган еримгача ёзаман...

— Ёзинг домла, ёзинг... Ҳузур қиласиз...

Орадан олти ой ўтгач Ҳ. З. Икромовани Москвага, Олий аттестация комиссияси ҳузурига чақиришди.

— Сиз ростдан ўзбекмисиз...

— Ҳа, оддий ишчи оиласида туғилганман, Ишонмаяпсизми?

— Рус тилини шундай ўзлаштирибсизки... Қийиб юборяпсиз. Одамнинг ҳаваси келади. Хафа бўлманг, турли тоифали одамлар бор. Бири ўз мансабини ўйлайди, бошқаси тош отиш пайида бўлади. Сиз... сизнинг илмий ишингиз арзийди. Техника фанлари доктори илмий даражасига ниҳоятда арзийди.

* * *

1986 йили техника фанлари доктори, профессор Ҳ. З. Икромова Тошкент политехника институти проректорлиги лавозимига тавсия этилди. Энди у институтнинг 27 минг студент таҳсил кўраётган сиртқи ва кечки бўлимига бош-қош. Лекин ўқув ишлари ҳали мақтанарли эмас. Бу ерда қайта қуриш дастлабки босқичда. Янгиланиш сари бошланган йўл эндигина ўрнидан қўзғаляпти. Бунинг учун Ҳабиба Зуфаровна сингари олимлар елиб-югуряпти. Электрон-ҳисоблаш машиналари билан ишлашга эътиборни кучайтиряпти. Шу мақсадда кафедра ташкил этилди. Ҳадемай кафедранинг шинам лабораторияларида юзлаб студент илмий ишнинг дастлабки формулаларини ечишга ўтиради. Икки фан доктори, ўн беш фан кандидатидан иборат шогирдлари сафи яна ортади. Уч монография, еттита методик қўлланма, 120 дан зиёд мақола ҳали оз. Ишлар олдинда. Ечимини кутаётган муаммолар кўп. Ҳабиба Зуфаровна ана шу ташвишлар билан ёнади, изланади.

Мирзакарим ПИРМАТОВ.

● *Ташвишли сигнал*

Сараси қолиб, пучагига зўр беришмоқчи эди...

Қарши шаҳар партия комитети ва халқ контроли шаҳар комитети Зебуннисо номли педагогика билим юртига қабул бўйича мандат комиссиясини қайтадан ўтказишни талаб қилдилар. Бу органлар аралашувининг боиси бор, албатта: халқ назоратчилари билим юртининг сиртқи бўлимига кириш имтиҳонларини муваффақиятли топширган ва зарур педагогик иш стажига эга бўлган кишилар эмас, балки шу талабларга жавоб бермайдиган ёшлар қабул қилинганлиги фактларини аниқладилар.

Халқ назоратчилари ҳужжатларни ўрганиш, педагоглар билан суҳбат ўтказиш чоғида кўпгина имло хатолар билан ёзилган иншоларга юқорироқ баҳолар қўйилганлиги комиссия аъзоларини ҳатто ажаблантирмаганлигини аниқладилар. Қўшма ведомостлар шоша-пиша белгиланган муддатларга риоя қилинмай тўлдирилган. Баллар ҳисоблаб чиқилаётганида ҳам ошкоралик принципига риоя қилинмаган. Имтиҳонлар вақтида билимлари бўш бўлган 60 дан кўпроқ киши ғайри-қонуний тарзда кириш имтиҳонидан муваффақиятли ўтган кишилар қаторида рўйхатга киритилган.

Халқ назоратчиларининг талабига кўра, педагогика билим юртига қабул натижалари қайта кўриб чиқилди. Педагог касбини эгаллашга муносиб бўлган ёшларгина билим юртига қабул қилинди. Шу тарзда назоратчилар бу ерда илгари мавжуд бўлган протекционизм пайини ўз вақтида қирқдилар.

Билим юртида бўлиб ўтган очиқ партия йиғилишида комиссиянинг иш якунлари юзасидан хулосалар чиқариб олинди. Қабул ва мандат комиссияларининг раиси (ҳозир у директор вазифасини ҳам бажариб турибди) А. Жумаев ўқувчиларни қабул қилиш чоғида йўл қўйилган хатоларни тан олган бўлса ҳам ўз-ўзини танқид руҳида ана шу фактларга муносиб баҳо бера олмади. Йиғилиш унга қаттиқ партиявий жазо берди.

В. Шумайлов,
ЎзТАГ мухбири.

ФУТБОЛ:

СОВРИНДОРЛИК БАҲСИ

СССР кубоги учун нимчорак финал учрашувлари бўлиб ўтди: ЦСКА — «Торпедо» (М) — 1:0, «Зенит» — «Динамо (Тб) — 0:0, «Арарат» — «Днепр» — 3:1, «Металлист» — «Динамо» (С) — 3:0, «Нефтчи» — «Кузбасс» — 5:1. Такрорий учрашувлар 15 августда ўтказилади.

● *Диққат: контрабанда*

Ғаройиб буюмлар

*

Сурхондарё области. Термиз божхонаси ходимлари контрабанда юкларини аниқлаб, уларни ушлаб қолдилар. Божхонанинг катта инспекторлари: Мансур Обидов ва Мўмин Ҳомиджоновларнинг ҳушёрлиги ва зийраклиги бунда катта иш берди. Қўлга олинган юклар Афғонистон ва бизнинг мамлакатимиз орқали Германия Федератив Республикасидаги Гамбургнинг «Нострак» фирмаси номига юборилаётган контейнерлардан чиқди. Бу чегара орқали ман этилган товарларни ўтказиб юборишга қилинган бешинчи уриниш бўлиб, у ҳам божхона ходимлари куч-ғайрати туфайли барбод бўлди.

Контейнерларга берилган ҳужжатларда уларда гилам буюмлари, деб ёзиб қўйилган эди. Амалда эса гиламлардан ташқари музейбоп тарихий қимматбаҳо моллар, қадимий маданият буюмлари бор эди. Улар орасидан кўҳна пистолетлар, қурол-яроғлар, ханжарлар, шамширлар, чарм ва металл қалқонлар, найзалар, сопол буюмлар, қумғонлар, қадаҳлар, бошқа хил идиш-товоқлар, хотин-қизларнинг зеб-зийнатлари, рўзғорда ишлатиладиган анжомлар топилди.

Қўлга олинган молларнинг аксарияти ноёб ва ғаройибдир. Улар — қадимий даврларда яратилган ва Афғонистон, Ҳиндистон, Туркманистон, ўша пайтда Осиёдаги бошқа мамлакатлар усталарига мансуб буюмлардир. Уларнинг кўпи тарих, халқ бадиий ҳунармандчилиги, этнография, археология музейларидан фахрли ўрин олиши мумкин эди.

Божхона ходимлари ҳаммаси бўлиб бир неча ўн минг сўмлик 656 та буюмни қўлга туширдилар.

Суратларда: 1. М. Ҳомиджонов [чапда] ва М. Мансуров контейнерларни текширмоқдалар. 2. Қўлга туширилган буюмлар.

И. Хўжаев фотолари (ЎзТАГ).

Редактор **Л. ҚАЮМОВ.**

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ИНСТИТУТИ

кафедралар бўйича профессор-ўқитувчилар составидаги

ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ИШЛАШ УЧУН

мудирлар: саноат ишлаб чиқариши технологияси, иқтисодий ахборотни механик равишда ишлаб чиқиш, халқ хўжалиги тарихи, пул муомаласи ва кредит, иқтисодий география (фан доктори, профессор);

профессорлар: иқтисодий география, КПСС тарихи, халқ хўжалиги тарихи;

доцентлар: КПСС тарихи, сиёсий иқтисод (умум иқтисодий мутахассисликлар), эҳтимоллик назарияси, иқтисодий кибернетика, иқтисодий ахборотни ишлашнинг автоматлашган системалари, статистика, бухгалтерия ҳисоби ва саноатда хўжалик фаолияти таҳлили, бухгалтерия ҳисоби ва қишлоқ хўжалигида хўжалик фаолияти таҳлили, халқ хўжалигини планлаштириш, экономика ва моддий-техника таъминотини планлаштириш, қишлоқ хўжалиги экономикаси, молия, фалсафа (ҳисоб-молия мутахассисликлари);

катта ўқитувчилар: фалсафа (ҳисоб-молия мутахассисликлари), илмий коммунизм(рус тилида), КПСС тарихи, иқтисодий ахборотни механик равишда ишлаш, гражданмудофааси (медицина тайёргарлиги бўйича), сиёсий иқтисод (ҳисоб-молия мутахассисликлари), рус тили (умум иқтисодий мутахассисликлар);

ассистентлар: КПСС тарихи, илмий коммунизм, совет ҳуқуқи, бухгалтерия ҳисоби ва қишлоқ хўжалигида хўжалик фаолияти таҳлили, халқ хўжалигини планлаштириш, фалсафа (ҳисоб молия мутахассисликлари бўйича), халқ хўжалиги тармоқларида молия, экономика ва моддий-техника таъминотини планлаштириш, товаршунослик ва савдони ташкил қилиш (озиқ-овқат моллари товаршунослиги мутахассислиги бўйича);

ўқитувчилар: граждан мудофааси (граждан мудофааси, медицина тайёргарлиги бўйича).

АНДИЖОН ШАҲРИДА ИШЛАШ УЧУН:

мудирлар: умумтаълим фанлари, марксизм-ленинизм, бухгалтерия ҳисоби, статистика, молия;

доцентлар: бухгалтерия ҳисоби, статистика, молия (бухгалтерия ҳисоби ва савдода хўжалик фаолияти таҳлили), бухгалтерия ҳисоби ва қишлоқ хўжалигида хўжалик фаолияти таҳлили, пул-муомаласи ва кредит, тармоқ экономикаси (саноат ишлаб чиқариши технологияси мутахассислиги бўйича).

КОНКУРС МУДДАТИ — 30 АВГУСТГАЧА.

Адрес: 700063, Тошкент шаҳри, Олмазор кўчаси, 183-«а» уй.

Ўзбекистон ССР Олий ва Ўрта махсус таълим министрлиги

БУХОРО ОЗИҚ-ОВҚАТ ВА ЕНГИЛ САНОАТ ТЕХНОЛОГИЯСИ ИНСТИТУТИ

кафедралар бўйича профессор-ўқитувчилар составидаги вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудирлар: илмий коммунизм, машинасозлик технологияси, умумий овқатланиш технологияси ва уни ташкил қилиш, донни қайта ишлаш технологияси ва уни асраш, КПСС тарихи;

доцентлар: КПСС тарихи (2), органик химия, умумий ва ноорганик химия, умумий овқатланиш технологияси ва уни ташкил қилиш;

катта ўқитувчилар: сиёсий иқтисод, умумтехника фанлари (2), донни сақлаш ва қайта ишлаш технологияси (2), озиқ-овқат ишлаб чиқариши жараёнлари, аппаратлари ва уларни автоматлаштириш (2), механика (илмий даражасиз, материаллар қаршилиги бўйича), умумий физика (тайёрлов бўлимига — илмий даражасиз), умумий электротехника (2);

ўқитувчилар: рус тили ва чет тиллар (3 — рус тили), жисмоний тарбия (3);

ассистентлар: КПСС тарихи (3— бир киши рус ва икки киши ўзбек тилида), сиёсий иқтисод (2), органик химия (рус тилида), саноат ва граждан биноларининг архитектураси (3), умумтехника фанлари, асл ва химиявий толаларни йигириш (2), донни сақлаш ва қайта ишлаш технологияси, озиқ-овқат ишлаб чиқариши жараёнлари, аппаратлари ва уларни автоматлаштириш, механизмлар ва машиналар назарияси (5), механика (2 — назарий механика бўйича), чизма геометрия ва чизмачилик (2), умумий электротехника (3).

КОНКУРС МУДДАТИ — 22 АВГУСТГАЧА.

Мурожаат учун адрес: Бухоро шаҳри, Ленин комсомоли проспекти, 15-уй.

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ИНСТИТУТИ

КАФЕДРАЛАР БЎЙИЧА ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудирлар: КПСС тарихи ва сиёсий иқтисод (фан доктори, профессор, фан кандидати, доцент), оғир атлетика ва велоспорт (педагогика фанлари кандидати, доцент), тренерлик факультетининг енгил атлетика кафедраси (фан кандидати, доцент);

доцентлар: жисмоний тарбия тарихи (тарих фанлари кандидати, доцент);

катта ўқитувчилар: спорт психологияси (фан кандидати), ГТО кўп кураши, қиличбозлик, ҳисоблаш техникаси (физика-математика фанлари кандидати);

ўқитувчилар: жисмоний тарбия назарияси ва методикаси (ўзбек тилида), педагогика, волейбол ,ўқ отиш, қўл тўпи.

Конкурс муддати — 11 августгача.

Ҳужжатлар юбориш учун адрес: 700052, Тошкент шаҳри, Навомосковская кўчаси, 2-уй, кадрлар бўлими.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

8 АВГУСТ СОАТ 19.00 да СССР биринчилиги учун

1-ЛИГА КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА

ФУТБОЛ

«ПАХТАКОР» (Тошкент) — «СПАРТАК» (Орджоникидзе).

Билетлар стадион кассаларида сотилмоқда.

ДИҚҚАТ!

АНДИЖОН ДАВЛАТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИНИ 1967 ЙИЛДА БИТИРГАНЛАРНИНГ

УЧРАШУВИ 28-29 АВГУСТДА ЎТКАЗИЛАДИ

Учрашувга келишни хоҳловчилар қуйидаги адресга мурожаат қилишлари керак: 710021, Андижон шаҳри, Белинский кўчаси, 24-уй, 30-квартира. Жалолов К. Д.[illegible]

«Союзузбекгазпром» Бутуниттифоқ саноат бирлашмасининг Ўрта Осиё табиий газ илмий-тадқиқот институти коллективи регионал геология лабораторияси катта илмий ходими Н. Раҳимовга отаси

Раҳим ХОЛМАТОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Юлдузча» нашриёти коллективи нашриётнинг катта редактори У. Кўчқоровга ўғли

Лазиз ҚЎЧҚОРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

● *Тингланг, томоша қилинг* — 6 август, пайшанба

Телевидение

МТ-I. 8.00—«90 минут». 9.35 —Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига 11.45 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Мюррей Перайя чалади (фортепьяно). 17.15 — Ҳужжатли фильм. 18.10 — ...16 ёшгача ва ундан [illegible] катталар. 18.45 — Мультфильмлар. 19.15— Дунё воқеалари. 19.30 — Сўзни амалда иш билан оқла. 20.00 — «Маскарад» драмасига ёзилган музиқадан сюита. 20.25 —Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 21.30 Время. 22.05 — Қайта қуриш: тажриба ва муаммолар. 22.15 —«Даъвогар». Бадиий фильм. 3-серия. 23.40 — Штраус оиламида. 00.15 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Рус халқ эртаклари мотивлари асосида кўрсатув. 10.00 —Салом, музика! 10.30 Ҳужжатли фильм. 11.00 —БАМ ҳақида қўшиқлар. 11.35 — Мультфильм. 12.10 —«Даъвогар». Бадиий фильм 2 ва 3-серялар. 14.40 — Испан тили. 15.10 — Ҳужжатли фильм. 15.30 — Янгиликлар. 15.40 — Шаҳар куйи. 19.15 — «Вильния» халқ қишлоқ капелласи ижро этади. 19.30 —Қишлоқ янгиликлари. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Реклама. 20.50 — Ритмик гимнастика. 21.20 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.10 «Ёз кунларининг бирида». 23.45 —Янгиликлар. 23.55 —Ҳужжатли фильм.

ЎзТВ-I. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 —Салом, кичкинтойлар! 7.30 — Ахборот. 7.50 —Тонгги тароналар. 8.00—Телефильм. 8.10 — Болалар учун фильм. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — «Абитуриент—87» 18.35 — «Она диёр». 18.45 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Дала, ҳовли юмушлари. 20.20 — «Наштар». 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ёш ижрочилар концерти. 21.30 — Время. 22.05 — Пахта териш агрегатлари тахт бўлсин. 22.35 — «Қўқон воқеаси». Бадиий фильм, 2-серия.

ЎзТВ-II. 19.25 — Пионер телетайпи. 19.35 — «Гаврош». Спектакль. 20.45 — Реклама. 20.55 — «Абитуриент—87». 21.30 — Время. **ДУШАНБА.** 22.10 — Қарғалар. Бадиий фильм.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Меҳнат шарофати. 9.30 — Ленинча дўстлик байроғи остида. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Малши. 13.30 — Н. Шаломаев куйлайди. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.00 — Олис масофаларда ва мураккаб шароитларда хизмат қилаётган гидрометеостанциялар ходимлари учун эшиттириш. 18.15— Фактлар ва уйдирмалар. 18.30 — Севги қўшиқлари. 19.20 — Огонёк. 19.40 — Қайта қуриш йўлидан. 20.15 — Дўстлик қўшиқлари. 20.50 — Халқаро кундалик. 21.00 — «Кўнгил кўзгуси». Қиссадан боб. 21.20 — Чорвадорлар учун концерт. 22.30 — Қрим татар халқ қўшиқлари.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари: 33-21-43, 33-53-16, 33-52-28, 33-52-21, 33-11-49, 32-54-06.

Р. — 10960. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ ордени босмахонаси. В. — 180. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12